

నం. 7 తంబుకెట్టినీధి మద్రాసు.

మరణానంతర జీవితానందము

ఎ. హెరల్డువాల్డర్నగారికి ఒక ఆత్మయొసంగిన పంథేశము

నేను ప్రత్యేక ప్రాణభక్తులుగల సంక్షేపముగల యొకరిని చూచి వణికితిని. ఆతనియొక్క ప్రతిభను గూర్చి మనకు సాధారణ చర్చించియుంటిమి. మేము నివసించుచున్నప్పుడు గల సౌఖ్యమును గూర్చి మనకు సాధారణ మాట్లాడియుంటిమి. మనము మాట్లాడుకొనిన దానిని బట్టి యిచ్చలు అత్యున్నతములు గలవని నిర్ణయించుకొన్నాము. అది అవును, కాదు కూడాను. ఇచ్చలు గూడ భూతాళము నందులనే ఆస్తి విషయములను ఆనందమున గలవనియున్నవి. దానికితోడు వేర్వేరు లాభములుగల లోకముయొక్క విచారణను తోడుజేసి యెడల, బహుశిష్ట సమస్తములను ప్రవేశించుట యగును.

ఒక విషయము జూడదు. నీకు ప్రతిమైనవారు, తమ లోకము నీవు గ్రహించినవిధముననే సుఖమును పొందుదు. అందు అర్థముగ గాని, రాజకీయముగ గాని, యితర విషయములందు గాని యెట్టి సంబంధమును లేదు. మా మానవసంఘములోని కోరికలు పూర్ణము వారి కేమియును బాధింపవు. మనవ్యమానములకు ఆ పరిస్థితులవలన సుఖము గలుగును.

ఆత్మజీవితము మిగతా వారు తమకు ప్రయోజనవారు పోయిన దుఃఖంబు. మరణమువలన వానికి లాభము గలదని చెబు సెను. చచ్చిపోతేనే వారు క్రొత్త క్రొత్త మిత్రులతో సమానమున జీవించును. మిత్రులతో యని యనుకొనునంతగ వారనుకొనును. భూతాళములో నున్నప్పుడే వారికి ఆనందము లగు ఆకలిమియునుండవు. ఆదియును లాభమే. వారల భవిష్యత్తంతయును వారు వారలతో గొనవచ్చిన కరీరమును, మిత్ర ఆత్మజీవితము దాని కభివృద్ధి చేయుటయే.

వారి కృష్టితంతయును స్వర్గమునై నుండుటవలన వారెంతమాత్రమును దయోధ్యులుగారు మానున జీవిత వ్యవహారములను గూర్చి వారెంతమాత్రమును వ్యభిచరించరు. ప్రపంచవ్యవహారము లన్నియును వెనుకవదిలి, క్రొత్త సుఖప్రాప్తమైన స్వాతంత్ర్యమునందు, యెక్కెల్లో జీవించుచున్న ఆనందమును తీరవలసినది సుఖము నుండునది ఒక్కమాటలో చెప్పవచ్చును.

అట్లే, మరల సంస్కారము గలగునది చెలిసివచ్చును మిగిలిన వారికి మృత్యువలన మరణము నుండును. వారలకు మరణమే జరుగనన్నదో నిశ్చయముగ చెలియును. వారెంతమాత్రమును జీవించునది తెలిసి తెలియకుండ నుపాసించు యును. ఒక చక్కని ఆత్మమునో, కళానైపుణ్యము గల, కష్టమునో తీరదాధిక్యమును కనుగొని నుండునది వారు మిత్రులై యెదురుకాదు వానికలె యుండును.

ఇట్లే మేమును సంపూర్ణ నిశ్చలమునందును పొందలేదని మాత్రము చెప్పితిమి. మన మానవమాత్రమిత్రముల జీవితము లోపములు గలవు. ప్రతిమైన వారలతోరకు వెనుకబడుటగలదు. సత్యముగొరకై వెతికి కనుగొనలేని ఆత్మలకు కష్టము గలదు. భగవంతుని భక్త్యములను తిరస్కరించుటయు నైతానను బూజించుటయు మున్నగుతత్వాలవలన ఆనందము భగ్నమగుచున్నదని మాకు చెలియుచున్నది.

తనయొక్క మానవత్వము భూతప్రపంచములో యే మాత్రము గౌరవప్రసాదమునైన బడయలేదని ఒక మహాత్ముడు మిగుల చెలిపించెను.

కాశ్యపముగాని, ఆకాశ్యపముగాని ప్రతి ఆత్మయొక్కయును స్వభావము, ఆనందము నిశ్చయమేననియును గానవచ్చును. ఈ పనిని నీవును అంగీకరింపు. జీవితముయొక్క ఉభయలోకములను పరిపూర్ణము జేయుచున్నా. క్రీస్తుభక్తులను నీ సహచరులలో వ్యాపింపజేయును. అందును, తెలిసికొని జీవింపు. దానితోమన కీర్త్యధికారియై లెక్కపడును. ఇవిభక్తులుగా మానవ జాతి కాశ్యపభక్తుల చెలిసికొనుటలు జేయవచ్చును.

సహకారము జేయుటవలన మిత్ర మా బుజాలమీద బ్రతుకు కొంత తగ్గించెదరు. మిత్రుల సంతకాలముండి, మిత్రుల స్వతంత్రముగ సంపాదించుకొను కాలము గడిచినది మిత్రులను మిత్రుల ములో ను మంచి జేయుటకు దగిన సహకారమున్నదే. ప్రేమించువలెను భావననుండుటచేతనే ఆత్మార్థమునే కుదిరు సత్యమును, తేలమును గనుగొనుటకు ముగియును—(‘దిటువర్లడ్స్’ అను పత్రికనుండి)

ఇంపీరియలు బ్యాంకు

వార్షిక సమావేశము

ఈమధ్యజరిగిన లెక్కతప్పులు,

సప్తమునుగూర్చి ప్రశ్నలు

నిన్న సాయంత్రము ఇంపీరియలు బ్యాంకు భాగస్వాముల వార్షిక సాధారణసమావేశము బ్యాంకు హెడ్ ఆఫీసులో జరిగెను. బాంక్ 80 వేలకును బ్యాంకు వ్యవహారముల గూర్చియు, టెంటులు బోర్డు నివేదిక నున్న విచారించుటకు, ముగ్గురు ఆడిటర్ల నెన్నుకొనుటకు సుయోధ యుద్దేశంతో బడెను. బోర్డుసభ్యులును, భాగస్వాములు వచ్చినవారిలో, 40 ఆలెగ్జాండరుముర్రే, ఎ. డి. ఏ విల్సన్, హెచ్. డెన్నింగు, గా. 40 యన్. ఆర్. యం. అనామలెచెట్టియార్, 40 రాబర్టు ఎయిల్మెన్, 40 బెర్నార్డుహంబర్, యన్. యం. ముర్రే, సి. యి. వుడ్, ఆర్. సి. యం. స్క్రీబ్స్, సి. మూర్టీ, హాజీ మహమ్మదు ఇబ్రహీంసేట్, డి. బి. టి. నందెమహమ్మదచెట్టి, హెచ్. ఇ. పి. హియగ్గె, యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, కే. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యార్, డి. బి. కృష్ణచాను చతుర్భుజరావు, టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి గారిరుండిరి. లోకలుబోర్డు అధ్యక్షులగు సి. యి. వుడ్డుగారు అధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. అంతట సభ యెందులకు జరుపుబడెనో, బెర్నార్డుహంబర్ గారుచేరింది.

అధ్యక్షులంకట బాంక్ 80 తో అంశ్యులకు అర్థసంకల్పపు నివేదికను సంగీకరింపవలయుననికోరి నివేదికను చదివిన పిదప యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, యామధ్య బ్యాంకు లెక్కలలో తప్పుపడి సప్తము వచ్చియుండు వార్తాప్రతికలలో ప్రచురింపబడిన విషయమును దెలుపుచు కోరిరి. అందువలన యేమైన నప్తమునచ్చెనా, యెంతనప్తము వచ్చెను ముండుటల జరుగుతుందో నేమైన యేర్పాటుజరిగెనా, విచారణ జరిగెనా, యీవిషయముల నన్నిటిని గూర్చి ప్రేమమెంటు సేయవలసినదిగ వారు కోరిరి.

ఇందు యేమైన ప్రశ్నలడిగదరామనియందర సడిగి తేలిపోక అధ్యక్షులు శ్రీనివాసయ్యంగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గుమస్తాలు చేసినతర్వాతవలన కొన్ని సప్తములు గల్గెనియు, యీసంగి తంతయు విచారణలో నున్నదనియు, యిప్పుడు ప్రేమమెంటు నిచ్చుటవలన విచారణకు భంగకర మనియు, అట్లు చెలువకుండుట భాగస్వాముల మంచికేయనియు, యందుకు కారణ మెక్కువోయిప్పుడు చెప్పరాదనియు తెప్పిరి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు:— నాకు ఆమోషి పే రక్తర తేరు ఎంతివచ్చును వచ్చెనో యెట్లువచ్చెనో, ముండుటివి జరుగకుండ కాచుటకేమి ప్రయత్నములు జేయబడెనో దెలుపగోరదను.

అధ్యక్షులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సప్తము గుమస్తావలన జరిగెననియు దీనికంతకును కారణము వారలయందెక్కువ నన్ను క ముండుటయనియు ముండుటివి జరుగకుండకాచుటకు డైరెక్టర్లును, సెక్రెటరీయు, బోర్డుకారీయు జాగ్రత్త విచారించి రనియు, విధానములు తయారు జేయబడెననియు తెప్పిరి.

ఈ సమయమున యన్. వెంకట రామయ్యగారు నివేదికములో అలయన్న బ్యాంకువిషయమై చెలిపినవిషయమును గూర్చి ప్రశ్నించుచు, ఆలయన్న బ్యాంకుకుగాని, భారతీయభక్త్యములకుగానియేమైన బుణముగాని ఆద్యాన్నగాని యిచ్చిరాణిని యడిగిరి.

అధ్యక్షుడు:—ఆలయన్న బ్యాంకు కిచ్చినది బుణముగాదని వాకు చెలియుచున్నది.

అంతట నివేదికమును, బాంకు 80 వ తేదీతో అంశ్యులకు అకౌంటును అంగీకరింపబడెను.

హెచ్. డెన్నింగు, హెయిల్స్, సి. యి. వాకర్, యన్, వి. బాలిమోరీ మొదలగు ముగ్గురు ఆడిటర్లు నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులకు కందములతో సభ ముగిసెను.

పారిశ్రామిక విద్యార్థి వేతనములు

బొ.బయి, అ.పు 16:— ఫార్మనూటీజులు కెమికలు మాన్యు ఫార్మనూటీజులకు అనభవము సంపాదించుటగాను పి. ఎం. నరాయణరావుగారి నేత శ్రమయందున్నత ఆనుగమము సంపాదించుటకు ప్రార్థన కయిబాల్కారిని కాదు. విద్యార్థి వేతనములు బొంబాయి ప్రభుత్వము వారాసరి. ఏక విదేశములకు జని విద్య సభ్యులంతలను.

సంరక్షణము

లమొత్తము 1645

నేడు ఉత్తరువు గడువు చెల్లిపోయినది

ఈ ఉత్తరువును ప్రకటించెను.

కు సమలులో నుండును.

కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయము

బాబూ జగల్గిశోర బిర్లాగారి భూమి విరాళము

100 మందికి విద్యార్థివేతనములు

ఒక్కొక్కవిద్యార్థికి నెలకు 15

రూపాయలు విరాళము

కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున చదువుచున్న విద్యార్థులలో 100 మందికి విద్యార్థివేతనములను నెలకు ఒక్కొక్కనికి 15 రూపాయలవరకు నిమిత్తుటకు బాబూ జగల్గిశోర బిర్లాగారు పూనుకొనిరి. బ్రాహ్మణవిద్యార్థులకు 25 మందికిని, నిమ్న జాతులవారికి 25 మందికిని, నిమ్నజాతులకు యద్దరికిని, రిక్కిన అన్ని వర్ణములవారిలో 46 మందికిని మొత్తము 100 మందికి విద్యార్థివేతనము నిమిత్తుటకు లేర్పాటు జరిగినది. నిమ్నజాతులవారికి రిక్కినవారి కందరికిని వేతనముల నొసంగిరి. నిమ్నజాతులవారు దాఖలును పంపుకొనవలెనని ప్రకటించిరి (ఆ.ప్రె)

మరియొక ఫటావా ఖైదీవిడుదల

హాలానా మహమ్మదాల్, హాలానా మోకతాల్, దావూర్ కిచలాగార్లు మున్నగువారితోపాటు కరాచీలో శిక్ష విధించబడిన హాలానా హుస్సేను అహమదుగారు రెండు సంవత్సరములను శిక్ష పూర్తిచెందినందున వారిని నిన్న 16 వ తేదీ ఉదయమున సబర్బరీ చెరసాలనుండి విడుదలచిరి. (ఆ.ప్రె)

లాహూరు నేషనుపత్రిక

గురుద్వారా సంఘమువారు

పత్రిక హక్కును బడసిరి

కంబాలు శిరోమణి గురుద్వారా సంఘమువారు లాహూరు నేషనుపత్రికను కొనిరి. తాను సంపాదకుడుగా నుండునని జి. సింగుగారు లాహూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును తెలిపి పరచెను. ఇదివరకు ముస్లిం సంపాదకుని తొలగించిరి. (ఆ.ప్రె)

బాబరు అకాలీ కేసు

బోర్డరినోట్ల కేసు

బాబరు అకాలీ కేసును విచారణచేయుచున్న బుఖారీ బోర్డరినోట్ల కేసునూడ విచారణ చేపెదరు. నోట్లను పుష్పించిండుటకు 1921 వ సంవత్సరమున అరెస్టు చేయబడిన మహమ్మదు నుల్లాహుకు యీ కేసులోనూడ సంబంధము లేదని తెలియచున్నది. పోలీసువారికిని విచారణ చేయుచున్నాడు. (ఆ.ప్రె)

డా॥ వరదరాజులనాయుడుగారు

చెరసాలలో చోడిపిండి విసిరించుచున్నారు

డాక్టర్ వరదరాజులు వాయుడుగా రిపుడు మధురకర సాలలో నున్నారు. 12 వ తేదీనుండి వారిచేత చోడిపిండి విసిరింపబడుచున్నది. వాయుడుగారికి గోధుమ అన్నము వాయుడ్రైవంకరకును గోధుమ అన్నము నియ్యలేదు. వాయుడుగారికి వ్యతిరేకము. చెరసాలకు వెళ్లివదిమొదల లాహూరు జిల్లా మున్నది. ఇంకవరకును వైద్యుడు పరీక్షచేసి బొవధ లేక, ఇరవై యా రోజులనున్న వాయుడుగారు కంపూ సామంతో నున్నారని ఒకరు 15 వ తేదీని మధురనుండి (హిందూ)

హాలానా హజరతు మోహనీగారు

ఎరవాడ చెరసాలలో కేసు విచారణ

కాన్సిల్టర్ వార్డరువ్వారా మోహనీగారికి ఉత్తరమును చెరసాలనుండి వెలుపలకు పంపించుటకు ప్రయత్నించినది మోహనీగారిపై వార్డరుపై కేసుకేసిరి. కేసు విచారణ చెరసాలలోనే జరిగినది. ముద్దాయిలు నేరముచేసినది మేజిస్ట్రేటు చార్జీ చేసెను. తిరిగి 20 వ తేదీ సోమవారమునాడు విచారణ జరుగును. ఆనాడు మోహనీగారు వాదించెదరు. (ఆ.ప్రె)

15 వ తేదీ విచారణ

హాలానా హజరతు మోహనీగారిపైను జీతగాడగు నైకను రమూలు అను వార్డరుపైను పీనలుకొను 161 చెరసాలల చట్టము 42 సెక్షనులక్రింద తేబడిన కేసువిచారణ ఎరవాడ చెరసాలలో యీనెల 15 వ తేదీని జరిగినది. వార్డరు పక్షమున భోషట్కరు గడ్డిలుగార్లను యద్దరు న్యాయవాదులు వాదించిరి. మోహనీగారి పక్షమున న్యాయవాదు లెడను రాలేదు. డివి జిలు మేజిస్ట్రేటు రావులవాడరు ఆగ్రేగారు విచారణచేసెను. ఫిర్యాదీలకుమున బంటరుగారు వాదించెను. హాలానాగారి పక్షమున బాపిసాగారు 20 వ తేదీని వాదించెదరు. ఫిర్యాదీల సాక్షులు 15 వ తేదీని జరిగినది. ఇద్దరు ముద్దాయిలపైను నేర స్థాపన జరిగినది. 20 వ తేదీకి వాయిదావేసిరి.

15 వ తేదీని మోహనీగారు నోటిమాటగా మొదట కొంత చెప్పిరి “నేను కాంగ్రెసు సభ్యుడను. అసహాయవాది నకుటచే యీసారిచూడ న్యాయవాదిని ఏర్పరచి యుండెను. వెనుకటిసారి చావుబ్రతుకులతో సంబంధించినపుడు గూడ నేను న్యాయవాదిని నియమించలేదు. చెరసాలలలో జరుగుచున్న అన్యాయముల నన్నిటిని వెలిజుచ్చుచోరదను గాన మీ రిపుడు సాక్షులను కలిపించినచో న్యాయవాదిని నియమించి వాదించెదను, లేనిచో వాదించనని” మోహనీగారు నుడిచిరి.

పిమ్మట సాక్షుల విచారణ జరిగినది. “జూలై 21 వ తేదీని మామూలుగ కారము రెండవముద్దాయిని నేను రక్షింపజేయుగా నతనివద్ద రూపాయి నోటును బోంబే క్రానికలు పత్రిక ర్పర ప్రతులును ఒక ఉరుదుపత్రికయును నాకు కనబడెను. అని రెండవముద్దాయి వరువుచుట్టగా నున్నది. ఒకటవముద్దాయి వానిని తనకిచ్చెనని రెండవముద్దాయి చెప్పెను. నేనాసంగతి జయిలరు తెలిపితిని” జీతగాడగు వార్డరు సకారాంతుండు అను సతము తెలిపెను.

2. ఆ రూపాయ ముగిలవాని కియ్యకలెనని రెండవ ముద్దాయి నాతో చెప్పెనని జయిలరు రీతుగాను సాక్షుమిచ్చిరి.

3. ఈ సంగతి జయిలరులకు విని నేను హాలానాగారి వదుగగా ఆ రూపాయి నోటును పత్రికలను తానే ఇచ్చితినియు అన్నిటికిని తానే బాధ్యుడనైయు నాతో హాలానాగారు తెలిపిన నూపర్నెంటు మేజరు జోన్సుగారు తెలిపిరి.

4. హాలానాగారి కొట్లో నాకోక కవరువోరినది. దానిలో చాల కాగితపు ముక్కలపై జిలుగుగా (వాయబడెనని సార్నెంటు తెలిపెను.

5. ఆలేఖ అర్థమును గూర్చి మీర్జా జబ్బులుచేగువారను సి. బి. డి. కబుయిన పైకైత సాక్షుమిచ్చెను.

ఆచారాపత్రికలను రూపాయి నోటును నే నేయిచ్చితిని. నేను వ్రాతములను స్టేటుమెంటునిచ్చుటకు గడువు కావలెనని మోహనీగారు నడిచిరి.

చిత్తు కాగితములలో కలిపి నేను పత్రికలను దొంగకవముగా తొనికెచ్చితిని రెండవముద్దాయి ఒప్పుకొనెను.

పిమ్మట ఛార్జీ చేయబడెను. మేము నిర్దోషులమని ముద్దాయి లిద్దరును తెలిపిరి. (స్వరాజ్య)

వివేకవర్ధని సమాజము-జూని కారోనేషన్

బోర్డు హైస్కూలు, తురుమెల్ల.

ఈ సమాజముయొక్క అరంభోత్సవము (11-8-23) నాటి సాయంత్రమున పాన్సూరు హైస్కూలు హైడాబాద్ ను. రా. రా. శ్రీ టుగ్గేదము తప్పస్యమి అయ్యంగారి అధ్యక్షముక్రింద జరిగినది. మ. రా. రా. శ్రీ పురాణము మూర్తవా యాగపతులు బి.ఎ. ఎల్.టి.గారు “అభినవవిద్యార్థుల విశ్వకర్మము” అను గూర్చి గాంధీర్యముగాను విద్యార్థుల తెల్లరకు తెలియునట్లు తేటతెల్లముగా నుపన్యసించిన పదక, అధ్యక్షులు మైత్రీ కిలము గురుగ్రామిని విమలములనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులకును ఉపన్యాసకులకును కృతజ్ఞతాపూర్వక సంకసము లొసర్చిన పదక సభ ముగిసెను. (ఒక విలేఖ)

అనంతపురం జిల్లా కోర్టు ఫైల్.

శాసనసభల ప్రకటనలు

శాసనసభలకు ఆధ్యక్షులుగ నుండగోరెడువారు పంపెడి ప్రకటనలకు కాలం అంగీకరముకు దఫా 1-కి యు 2-0-0 చొప్పున చార్జీ యిచ్చుకొనిన గాని ప్రకటించుటకు వీలుండదు. న్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం అగస్టు నెల 17 వ తేదీ

శుక్రవారము

లాలా లజపతిరాయగారు

లాలా లజపతిరాయగారు నిన్నసాయంకాలము కారాగృహమునుండి విడుదలయి రని తెలిసి కొనుట కెంతయు సంతసించెదము. వారి ఆరోగ్య మింతను చక్కబడలేదని తెలియుచున్నది. లాలా లజపతిరాయగారి శిక్షను, ఏ న్యాయవేత్తయు సమర్థించజాలడు. లజపతిరాయ గారు, మారు బలుకక శిక్షను శాంతిమతో ననుభవించిరి. లజపతిరాయగారి ఆరోగ్యము తిన్నగ లేదని తెలిసినపుడు, హిందూదేశము అన్యతాత్మకము గనుజలచెను. అన్నిప్రదేశములందును లజపతిరాయగారికి ఆరోగ్యము చేకూరుటకు భారతీయులు ప్రార్థనల సలిపిరి. వారి కిరీరము త్వరలో స్వస్థతజెడను గాక యని భారతీయు లీతరుణమున మరల ప్రార్థించెదరు. లజపతిరాయగారి సమయమున కారాగృహ విముక్తులగుట, దేశాభివృద్ధికి మిగుల ననుకూలము. శాసనసభాప్రవేశము గూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలియున్న సమయమున, సుప్రసిద్ధ నాయకులు కాంగ్రెసు సభయందు గూడ బాగుగ యోచించి తగిన నిర్ణయము గావించుట యత్యావశ్యకము. అలీపాదరులు గూడ త్వరలో విడుదల యగుదురు. ఇట్టి నాయకుల సహాయ విని యనుకూల తీర్మానమునకు వచ్చుటకు, కాంగ్రెసు సభ్యులకు వీలుగలుగును. లాలా లజపతిరాయగారి చార్జిత్రము నెరుగనివారుండరు. త్యాగ మతనికి సహజశీలము. న్యాయవాదిగ నుండి యార్జించిన ధనమునందు విశేషభాగమును లజపతిరాయగారు సాంఘిక పునర్యర్థమునకు వెచ్చించిరి. ఆర్యసమాజ సంచలనమునకు వారు జేసిన సహాయ మమూల్యము. కాలకేపు నివారణ కొరకత జెంతయో తెలియజేయు. లజపతిరాయగారు రాజకీయవ్యవహారములలో మొదట సలిపాదిగ నుండకబోయినను, పంజాబుప్రభుత్వమువారి నటుల జేసిరి. పంగదేశవిభజనసమయమున, త్రువ్వబడిన ప్రాతీప్రవాసపట్టము నెకదానిని బైకేదేసి, లజపతిరాయగారిని బర్మాకు ప్రవాస మంపిసపుడు, దేశమునందు గలిగిన కలహం మరచిమితము. ప్రవాసానుభవముల గూర్చి లజపతిరాయగారు రచించిన గ్రంథమును దేశీయు లత్యాతురముతో జదివిరి. అధికారుల నిరంకుశవ్రవర్తన మానసమయమున నిజరూపముతో వెలువడెను.

అప్పటినుండి యిప్పటివరకు లజపతిరాయగారిని ఏదోయొక నెడముబెట్టి, శిక్షించుచునే యున్నారు. లజపతిరాయగారు ఇంగ్లండుకు వెడలి నపుడు, ఆంగ్ల ప్రముఖులు పలువురు వారియుత్సాహ శీలముగాంచి అచ్చురవొందిరి. కాని, అధికారులు

వారిని ఇంగ్లండులో నుండనిచ్చుటకు గూడ అంగీకరింపరయిరి. లజపతిరాయగారు చాలకాలము అమెరికాలో గడుపవలసివచ్చెను. అమెరికాలో నున్నపుడు, హిందూదేశసమస్య విషయమై సంగతి సందర్భములను అక్కడ ప్రజలకు తెలుపరచిరి. అనేకు లీషయమును ప్రహించుట కవకాశముగలిగించిరి. లజపతిరాయగారు అమెరికాలోనున్నపు డినుమంతయు విశ్రాంతిగైకొని యుండలేదు. మాంటుషర్డు సంస్కరణములు ప్రకటించబడినపుడు, బ్రిటీషువ్యాధయము మార్పుజెందెననియు, స్వకరి పాలనమునకు ప్రాతీపదిక మేర్పడెననియు, లజపతిరాయగారు సంతసించిరి గాని, దూరదేశమందుండటవలన ఇక్కడి నిజకదిస్థితులు వారికి తిన్నగ గోచరింప వయ్యెను. ఇంతలో పంజాబువిభజనము సంఘటిల్లెను. ఓడ్యయరుగారి దువ్వరిపాలన, డయరుసేనాని క్రూరకృత్యములు నాగరికప్రపంచమును జలదరింపజేసెను. లజపతిరాయగారికి మితిలేని ఆశాభంగముకలిగెను. అమెరికా ప్రజలు జోక్యము కలుగజేసికొందురని గాని, నాగరికప్రపంచము హిందూదేశమునకు తోడ్పడునని గాని, లజపతిరాయగారి కాశ గలుగకపోయెను. ఇంకను విదేశములలోనుండి హిందూదేశస్థిని చక్కబఱచుట యసంభవమని ఆతనికిజోచెను అంతటనాడు ఇంగ్లండుకువచ్చి అక్కడనుండి మార్తదేశమున కేతెంచెను. హిందూదేశమును బంధమునుండి విడిపింపవలయుననన, ఈదేశమునందే బనిచేయవలయుననియు, కరులపై నాధారపడి లాభములేసనియు, లజపతిరాయగారికి రూఢియయ్యెను. లజపతిరాయగారికిగల ప్రపంచానుభవము అతని భావికర్తవ్యమును స్థిరపరిచెను. ఇంతలో సహాయోద్యమము దేశమునం దంకురించెను.

శాసనసభల బహిష్కారముతో నీయుద్యమము ప్రారంభము గావలసినదెచ్చెను. సంస్కరణములను బహిష్కరింపవలయునని లజపతిరాయగారు ముందే ఖండితిముగ చెలిపిరి. కలకత్తాలో జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభకు, లజపతిరాయగారు రధ్యక్షుల పహించిరి. ఆసభయే దేశచారిత్రమునందు నూతనాధ్యాయమును ప్రారంభింపజేసెను. పంజాబు వివాదకథను లజపతిరాయగారు విపులముగ వివరించి, సభ్యుల మనముల గరగునటులజేసిరి. ఆసభలో శాసనసభల బహిష్కార తీర్మాన ముమోదింపబడెను. పిమ్మట మూడు కాంగ్రెసుసభలలో నీ తీర్మానము బలపరుపబడెను. మరల కొలది దినములలో ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ జరుగును. శాసనసభల ఎన్నికల బహిష్కారమును రద్దుజేయుట కిప్పు డెట్టి యవసరము గలుగక పోగ, దానిని ఎక్కుడు దీక్షతో కొనసాగింపవలసిన యవసర మెంతేని గనుపించుచున్నది. భారతీయులు తమ దీక్ష నిపుడు విడనాడునెడల, బహిష్కారముచే నిటుల గావించి రని ప్రపంచము పరిహసింపగలదు. లజపతిరాయగారు, దేశనిశ్చయమును బలపరచెద రని భావించెదము. పంజాబు రాష్ట్ర మిపుడు, హిందూ మహమ్మదీయసంఘర్షణమున కాలవాలమైయున్నది. ఉభయసంఘములును సాదరభావము గనుపరచి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై కలసి పాటుబడవలసిన సీసమయమున, కొరమాలిన విషయములకొరకుభయ సంఘములవారును పోరాడుచుండుట ఎంత యుచిత్రమో యూహించవచ్చును. లజపతిరాయగారు తమ కలుకుబడిని హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులును పెంపుజేయుటకు వినియోగింపవలసి యుండురు. ఉభయసంఘములును కలసి మెలసి యుండుచో, స్వరాజ్యసిద్ధి కెట్టి యాటంక ముండ నేరదు. లజపతిరాయగారునిన, అన్నిసంఘముల

కును విశ్వాసము గలదు. వారి నాయకత్వముక్రింద హిందూవులును మహమ్మదీయులును కలసి పాటుబడుట కెంతయేని యవకాశము గలదు. అన్ని విధములను, లజపతిరాయగారి ఆగ్రహము అనుకూలఫలితము నెవగ గలదు. ఈతరుణమున ప్రజల త్యాగదీక్ష వృద్ధి యగుచున్నందులకు లజపతిరాయగారు సంతృప్తి జెడగలరు. ఆకాలీ విజయమును నాగపురపు సత్యాగ్రహవిజయమును లజపతిరాయగారి మానసమును సంతృప్తికరుచునని దలచెదము. దేశములో జాతీయోద్యమవ్యాప్తి కవకాశ మెంతేనిగలదు. కాని దానిని నడిపెడినాయకులే అరుదుగగలరు. లజపతిరాయ ప్రభుత్వపును దేశమును నడిపింప బూనుకొని, గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించిన అసహాయోద్యమ మద్భుతవిజయము జెందనటుల కృషిసలిపెదరని విశ్వసించెదము.

శాసనసభా ప్రవేశము: కార్యదర్శిగారి లేఖ

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శియైన అయ్యదేవర కాశేర్వరరావు పంతులుగారు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములకు బంపిన లేఖ నుగూర్చి, డాక్టరు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు జేసిన విమర్శము సయుక్తమగ గన్నపించును. శాసనసభల ఎన్నికల బహిష్కారముగూర్చిగాని, శాసనసభా ప్రవేశముగూర్చిగాని, ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ నిర్ణయము గావించకముందే, కాంగ్రెసుసంఘము లభ్యర్థులను పేర్కొని, కాంగ్రెసు తీర్మానము శాసనసభా ప్రవేశమున కనుకూలముగనుండుచో వారికే వోట్లనియవలయునని ఇప్పటినుండియు వోట్లను కోరవలెనుట, యనుచితమనియు గయాకాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు విరుద్ధమనియు, వేరుగదే ఎ నక్కరలేదు శాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరింపవలయునని గయాకాంగ్రెసుసభ గావించిన నిర్ణయములనే నిలిదియున్నది. మరియొక కాంగ్రెసుసభ, ఈనిర్ణయమును పోనాడువరకు దీనినే కాంగ్రెసుసభ్యులు ప్రమాణముగ భావించవలసి యుండురు. రాజకొరకు, బాంబాయిసభలో ప్రచారమువలదని హితమొనగబడినను, గయాకాంగ్రెసు తీర్మానము ప్రమాణమని స్థిరపరుపబడెను. అందుచే కాంగ్రెసుపై గౌరవముగల సభ్యులెల్లరును, గయా తీర్మానము ప్రకారము నడువక తప్పదు. అందుకు విరుద్ధముగ, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు కార్యదర్శి హోదాను నిర్వహించెడి పంతులుగారు, కాంగ్రెసు కమిటీలు అభ్యర్థులను గూడ నిర్ణయించవలెనని ప్రోద్బలపరుచుట ఎంత యసంగతిమో యూహించవచ్చును. కాంగ్రెసు సంఘము లిటుల నిర్ణయించుట కెట్టి యధికారము లేదనుట స్పష్టము. ఆవిషయ మటుండ, ఇప్పు యవసర మేమిగలదు? ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ సభాప్రవేశము నంగీకరించు ననుకొనుడు. నవంబరు నెలలో గాని ఎన్నికలు జరుగవు. అక్టోబరు 1 వ తేదీవరకు మాద్రాసు శాసనసభకును, 8-వ తేదీ వరకు సామ్రాజ్యశాసనసభకును నామినేషనులను కంపుట కవకాశము గలదు. శాసనసభాప్రవేశ సమస్య విషయమై ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ నిర్ణయము బెలుపు ననుసంగతి, దేశమునకు తెలియనే తెలియను. తెలియని వారి కాగ్రహమై తెలియ జెప్పుట కాంగ్రెసుసంఘముల కర్తవ్యము. అంతవరకును కాంగ్రెసుపై ధిక్కరణ వోటులు ఓపికతో నుండక మానరు. నామినేషనుల గడువు తీరువరకును, ఎవరో ఒక యభ్యర్థి మాత్రమే వోటులు తమ వోటులను వాగ్దానము

జేయజాలరు. ఒకవేళ ముందుగా తొందరపడి వాగ్దానము చేసినను, క్రొత్తవారు వచ్చుచో నీవాగ్దానము నిలువజాలదు. కాంగ్రెసు ప్రభోధము ననుసరించి, క్రిందటిమారు ఆంధ్రదేశములో వోటరులు కలుపుకు ఎన్నికలను జరిపివ్వించి యుండిరి. ఇప్పటికిని వోటరులకు కాంగ్రెసుపై భక్తి దగ్గవటల దోచడు. అందుచే, కాంగ్రెసుసభ మరల నిడమిటమని తీర్మానించువరకు, వోటరులు ఓపికతో వేచియుండు రనుటకు సందియములేదు. ఎవ్వరో కొందరు ఓటరులు తొందరపడెద రని భావించి, వాటికొరకు ఆభ్యర్థులను నిర్ణయింపవలె ననుట, శాసనసభాప్రవేశమున కనుకూలముగ తీర్మానించవలయునని ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను కోరుట యగును. ఇది యధర్మము గాదా? కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగ బోవు వారందరూ, దేశక్షేమమున, అసహాయాద్య మాభివృద్ధిని, మది నెంచి ఎట్టి నిర్ణయమున కంగీకరించుట సముచితమో బాగుగ యోచింపవలసిన తరుణమిదియే. అంతియగాని, శాసనసభాప్రవేశమునకు కలికరముల నాయత్తము జేయు సమయ మిది ఎంతమాత్రము గాదు. అసహాయవాదులలో ననవసరకలవరమున కెడ మిచ్చెడి తమ ప్రకటనమున, కార్యదర్శిగా గుఱవహరించుకొని, కాంగ్రెసుపై భక్తిని కనుబటచెదరు గాక!

తుర్కీ విజయము

క్రిందపడిపోయిన తుర్కీ మరల తలయెత్తి గ్రీసు విజృంభణము నణగివైచి తన స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించినది. ముస్తాఫా కమాల్ పాషాగారియొక్క శౌర్యమును, ఇస్మత్ పాషాగారి యొక్క చతురతయు, పాశ్చాత్య ప్రపంచము నాశ్చర్యమున ముంచినవి. తుర్కీని యూరపునందలి వ్యాధిగ్రస్తునిగ నెంచుకాలము దాటి బోయినది. అంగోరా జాతీయసభయందు ముచ్చటించుచు, తుర్కీ స్వాతంత్ర్య మధ్వంసమైనందులకు తమ సంతృప్తిని గనుకలుచు, దేశ వికముందు ఆఘాతముగ నభివృద్ధిజెందవలయు నని, కమాల్ పాషాగారు హెచ్చరించిరి. వీరి హెచ్చరిక త్వరలో ఫలించు నని ఎంచెదము. ప్రపంచ శాంతిని గోరెడి బాంకెవరును తుర్కీ స్వాతంత్ర్యముగాంచి ఏవగించుకొనరు. మహమ్మదీయ ప్రపంచము సంతృప్తి జెందుటవలన, ఎంతలాభము గలదో సంకుచిత హృదయు లింకను కొందరు గ్రహింపజాలకున్నారు. అట్టివారిలో బర్మెను హెడ్డు ప్రభువుగా రొకరు. ఈవినింగు స్టాండ్డు వారికలో వ్రాయుచు, లాసానీ సందేశభయందు బ్రిటీషులాభము లన్నియు మూల ద్రోయబడ ననియు, ఓడిపోయిన శత్రువున కింతటి యనుకూల పరతువు లేన్నదను ప్రసాదించబడ లేదనియు బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు వగచుచున్నాడు. గ్రీసుపై నిటీవలనే తుర్కీ విజయము గాంచెనను సంకతి నితడు గమనించుట లేదు. ఓడిన జర్మనీపై, కలిననియమములను విధించిరి. దాని ఫలిత మేమయ్యెను? ఆ నియమములు ఫలించినవా? క్రొత్త జర్మను ఛార్జులరుగు స్పైనుమగ గారుగూడ, రూరు సమస్యకల్లు తమ కట్టుదలను వెల్లడిచేసి యుండిరి. తుర్కీపై సెకవేళ కలిన నియమములను విధింపవలయునను, ఫలిత మిటులనే తేలెడిది. ప్రతిజాతీయు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించి తేమముగ నుండునపుడు సంతసించుటకు మారుగ, బర్మెను హెడ్డు ప్రభువుగారివలె దుఃఖించుట, ప్రపంచ శాంతికి భంగకరము. ఇట్టివారి హితమును పాటించకుండుట, ఇంగ్లండుయొక్క ధర్మము.

సర్వీసు యుద్ధోగములు

మాంధ్యేర్దు గార్డియను పత్రికావిలేఖకు లగు గ్విన్నుగారు, సివిలియనులో కొంచెము మెరుగయినవారయినను, దురభిమానము వారి నింకను వెన్నంటుచునే యున్నది. సర్వీసు యుద్ధోగముల యసంతుష్టికి, జీతము జాబుకుండుటయు, వారిని తిన్నగ జూచెదరో లేదో యను భీతియు, విరుద్ధ వాతావరణమును, కారణములుగ పేర్కొనబడినవి. సర్వీసు యుద్ధోగములకే వేతనము జాలనపుడు, చిన్నచిన్న యుద్ధోగముల కెంతటి కష్టములు గలవో, విలేఖకు లూహించిరా? వేతనములు హెచ్చుజేయబడనిచో, యూరపీయను సర్వీసు యుద్ధోగములంచుములు బట్టరని జెప్ప వీలులేదని, విలేఖకులు నిరూపించిరి. వేతనములను హెచ్చుజేయుట కిది భేదిరిపు గాబోలు. ఆ విషయ మటుండ, వీరిని తిన్నగ జూచెదరో లేదో యను భీతి కేమి కారణము గలదో తెలియదు. ఇది ప్రాయశఃమంతులపై దెబ్బ గాబోలు. ప్రతికూల వాతావరణ మేమి గలదో, సర్వీసు యుద్ధోగముల కేమి కష్టము గలుగుచున్నదో, విలేఖకులు వివరింప రయిరి. ఇంతటి బాధలకు లోనై సర్వీసు యుద్ధోగముల పని జేయ నక్కరలేదు. భారతీయోద్ధోగముల వారిస్థానము నాక్రమించి పనిజేయ గలుగుదురు. లేనిపోని కష్టముల గల్పించి, సర్వీసు యుద్ధోగముల కష్టములను గోరింతలు కొండంతల జేయుట యాచార మగుచున్నది. ఈ కష్టములను విచారించుటకు కచ్చికు సర్వీసు కమిషను సియమింపబడినది. కొంత కాల మీ కమిటీతో ప్రాద్దుబుచ్చబడును. పిమ్మట, సర్వీసు యుద్ధోగముల వేతనములు హెచ్చు జేయబడును. అన్నిటికన్నను, పీలు ప్రభువుగారికి ముఖ్యమని దోచిన సమస్య యిదియే.

కెనియా నిర్ణయము : పోలకుగారి సలహా

కెనియా నిర్ణయము గూర్చి పోలకుగారిచ్చిన సలహాను గమనింపవచ్చును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య ప్రదగ్భవమును హిందూదేశము జహిష్కరించవలయునని, పోలకుగారు హితమొసగిరి. పోలకుగారు అతివాడులుగారు. ఇట్టి యాంక్షలయని సలహాను సయితము పోద్రోలుట పాడిగాదు. కెనియా నిర్ణయమువలన శాస్త్రీగారు తత్తరపాటుజెందినను, సప్రూగారు చలించలేదట. ప్రజలను నెమ్మదిగ ప్రభోధించుచుండవలయునని మాత్రము సప్రూగారు తెలిపిరట. ఇందునుబట్టి, వీరు ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సును విడనాడ రని తేలుచున్నది. మితవాదనాయకులు కొందరి కింకను చురుకుపుట్టుకుండుట జూడ, వీరి కొర కెట్టివిషయ ఘట్టిల్లవలయునో తెలియదు. భారతీయులకోర్కె లన్నియు విఫలమయ్యెనని పోలకుగా రంగీకరించుచున్నారు. లేబరుపక్షము వారధికారమునకు వచ్చినపిమ్మట, కెనియా నిర్ణయమును తలక్రిందులు చేసెదరని విని సంతసించుటకు భారతీయులు పాల్పడజాలరు. కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారి వాగ్దానము పోలకుగారిని తృప్తిపరచినేమో గాని, ప్రజలను తృప్తిపరచజాలదు. లేబరుపక్షమువారింత భూయధికారమునకు వచ్చెదరని యూహించుట కాధారములేదు. ఇంతియగాక, లేబరుపక్షమువారు మాత్రము, స్వలాభ ప్రేరితులుగా రని గాని వర్గ విభేద ప్రేరితులుగా రని గాని ఎవరు జెప్ప గలరు? ఇట్టి స్వల్పపు టూహలతో ప్రాద్దుబుచ్చక, భారతీయులు వారి ముక్తిని వారే సాధించుకొనుట యుక్తము.

నాగపురము: 144 కెక్కును

144 కెక్కునుండి నాగపురమునందు మేజిస్ట్రేటుగారు అమలులోబెట్టిన నిషేధాజ్ఞ నిన్నటితో ముగిసినది. కాని ఇంతటితో నాగక జల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారు మరియొక యుత్తరువును ప్రచురించిరి. సివిలు లైసెన్సులగుండ మూరేగింపులు బోవుటకు, జల్లా సూపరింటెండెంటుగారి యుత్తరువు గావలయు నని, దీనియందు గలదు. ఇది పదునైదుదినములవరకు అమలులో నుండును. ఇది కేవలము మామూలు పోలీసు నిషేధన యగుచో, అసహాయవాదులు సూపరింటెండెంటుగారి అంగీకారము గోరి యూరేగింపు జేసికొనవచ్చును. రేపటిదినము, మహాత్ముని నిర్బంధదినము. పతాకపు యూరేగింపు జరుపుటకు నాగపురములో తప్పక ప్రయత్నము జరుగును. ఆధికారు లీయూరు ఎటుల ప్రవర్తించెదరో చూడవలయును. ఇంతటితో తమ కట్టుదలను విడనాడి, నిర్బంధితులను వారు విడుదల జేయుచో, సరియగు మార్గమునకు వచ్చిన వారగుదురు. లేనియెడల ప్రస్తుత సందర్భము, ఇంకను నెక్కుడు ఉత్సాహముతో కొనసాగక తప్పదు. జాతీయపతాకమును ధరించు హక్కు, భారతీయుని జన్మస్వాతంత్ర్యము. ఎన్ని కష్టములు తలస్థించినను, భారతీయు లి హక్కును కోల్పోవజాలరు.

డివెలరాగారి అరెస్టు

విప్లవకనుపక్ష నాయకు డగు డివెలరాగారు తమ విప్లవచర్యలను కట్టిపెట్టి, ఐర్లెండు దేశపు ఎన్నికలలో సక్రమముగ పాల్గొనుటకు ప్రయత్నించుచుండు సమయమున, ప్రీస్టేటు ప్రభుత్వము వారు వారిని అరెస్టు జేయుట దూరాలోచన లేని పని యేమో యని దోచును. ఇందువలన మరుపునకుదగిలిన విప్లవవ్యవహారములు మరల బైకిదేబడును. ప్రస్తుతసమయమున డివెలరాగారిని అరెస్టుజేయుటచే, అతనికే ఎక్కుడులాభము గలుగవచ్చు ననియు, అతని ఎన్నిక స్థిరపడవచ్చుననియు, మార్చింగు పోస్టు పత్రిక భావించుచున్నది. భావికరిణామ మెటు లుండునో చూడవలయును.

రాజమహేంద్రవరం ప్రభుత్వకళాశాల

1922-23 నివేదికము.

ఈ కళాశాల నివేదికము జూడ, కళాశాలభవనము క్లాసుల కేంద్రమున సుబోజిట్లు, క్రిక్కిరిసియున్నట్లును క్రొత్త భవనముల కట్టుట యశరమగుట్లును చెలియచున్నది. కల్లిట్ కల్పనకాళవా రీపని త్వరలో దలపెట్టెదరని నమ్మకమ్యును. కాలేజి కాంపౌండులోని నీరు బైటికి పోవు ఏర్పాటులనడచి, లేక కదలుకొనవలసినచోని ప్రిన్సిపాలుగారు తెలుపుచున్నారు. కాలేజికి పాకీదొడ్ల అవసర మెక్కువున్నట్లును, హాస్టలు దొడ్లు ఆవటి విద్యార్థులకే చాలవట్లును దెలుపబడినది. ఈ కనకు లన్నియును డబ్బువులను చేయబడునని డైరెక్టరుగారు రిమాండ్లలో దెలుపుచున్నారు. సంవత్సర ప్రారంభమున 801 మంది విద్యార్థులు 1922 పరిష్కాఫలితములు మొత్తముగా బాగుండెనని చెప్పవచ్చును. 1921-22 నా రాజమహేంద్రవరమునందలి రాజకీయ శాశానరణములన ఇంటర్మీడియేటు క్లాసుల కొంచెము తారు మా రాయననియు, విను పాఠశాల బాగుండెననియు ప్రిన్సిపాలుగారు దెలుపుచున్నారు. ఇటులలోనూడ విద్యార్థులు చదువుగ నుండిరి. ఫుట్ బాటులో, కాలేజి బీమునింటికు కత్తును గల్పెను. బెల్ కప్పుకు స్పెషిల్యునం దొడ్డిపోయిరి. ఈ సువార్సర యొక్క మొత్తముగా కళాశాల విజయవంతముగ పనిజేసి నని చెప్పవచ్చును.

కావేరీవరదలు తగ్గుట

లియవాల్లి, ఆగస్టు 16:— కావేరీయందు వరదలు గల. బాధితులకు వెంటనే సహాయ మొనర్పబడెను.

స్థానిక వార్తలు

భగవత్కథా ప్రసంగ పథ:—ఈ సభ యజమాన్య మున తొండమండలం స్కూలులో 19 వ తేదీ ఆదివార ము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ రంగారా వ్యుల భగవత్కథాగారు (చివరివరం) 'వెలియార్వారు' చరిత్ర మును హరికథా కాలక్షేపము గావించెదరు.

చింతాద్రిపేట సత్కాలక్షేప పథ:—ఈ సభ యజమాన్యమున శ్రీమంత్రి టి. యం. త్యాగరాజ భగవత్కథా గారు (తొండవూరు) చింతాద్రిపేటలో అయ్యలమొదటిపిఠిలోని సం 86 గృహమున 19 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5 గం టలకు 'అహి మహి రాక్షసచరిత్రము' ను కాలక్షేపము గావించె దు.

ఈ నెల 10 తేదీన జరిగిన మదరాసు ఆయుర్వేద కాలేజి విద్యార్థిసంఘముయొక్క సభలో కె. కృష్ణభట్టుగారు కృష్ణపు తము అను విషయమును గురించి చక్కని వ్యాఖ్యను చదివించు తుగాను సదరు కాలేజి ప్రిన్సిపల్ మ. గా. శ్రీ. ఆచంట ష్రీకృష్ణ కవిగారు భట్టుగారికి 10 రూపాయ బహుమతిగా నొసంగిరి.

శ్రీమతి సంకజమ్మ

త్రైస్తవ మిషనరీల కేసు

ఈ కేసులో పాల్గొనువారు సంకజమ్మ సోదరుని అరెస్టు చేసి 18 వ తేదీ సాయంత్రము రైలులో చెన్నపురినుండి తిరు నల్వేటికి తీసికొనిపోయిరి. సంకజమ్మ సోదరినిగూడ పోలీసు వారు అరెస్టు చేసిరిగాని ఆమెను కమిషనరు జామినామిద వదిలినందున ఆమెగూడ ఆనాడే తిరునల్వేటి కల్గింది. అచట నామెగూడ 'మేజిస్ట్రేటు' ఎడట హాజరగును. పంజమ్మ సోదరి భర్తనుగూడ అరెస్టుచేసెదని తెలిసింది.

చాత్రాడ శ్రీవైష్ణవ విద్యార్థివృద్ధి సమాజము

ఈ 1928 సం॥ ఆగస్టు నెల 12 తేదీ ఆదివారము వరకు 5 గంటలకు వైశాఖమాసముయొక్క జనరల్ బాడీ సమావేశమాయె ను. అక్కడు 16 స్వామిలు సమావేశమయిరి. వైశాఖమాస జరిగింది. శ్రీమంత్రి రా. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆగ్రాసవాధి పత్యమువహించి యా క్రిందిరీత్యానములు కావించబడినవి.

1928 సం॥ కార్యక్రమ రక్తుల ఎన్నికలు

1. అధ్యక్షుడు-సేలం, వెంకట్రామయ్యగారు వైదాపేట.
2. ఉపాధ్యక్షులు- టి. పి. మణిశాస్త్రిగారు, రా. శ్రీనివాసయ్యగారు, చ. శ్రీనివాసయ్యగారు.
3. కార్యదర్శి- ఆ. పు. మణిశాస్త్రిగారు.
4. ఉపకార్యదర్శి- కొదామి కృష్ణమూర్తియ్యగారు, కలశాకం. సంకర్షణయ్యగారు, టి. వి. రాజయ్యగారు.
5. బోక్సనదారు- రా. శ్రీనివాసయ్యగారు.
- (6) కార్యనిర్వాహక సభ్యులు:—
మ. మంగళాక్షయ్యగారు,
చి. సచిన్ద్రయ్యగారు,
మ. నరసింహులయ్యగారు,
రా. సమాకృతయ్యగారు,
కర్లపాకం, శ్రీనివాసయ్యగారు,
అల్లంపేట, కల్లయ్యగారు,
నిట్టింక, వెంకటనరసింహులయ్యగారు,
సంకీర్తనం, వెంకట్రామయ్యగారు,
సి. కే. తిరువేంకటయ్యగారు,

రా. శ్రీనివాసయ్య

ఆగ్రాసవాధిపతి

కలకత్తా మహమ్మదీయ

అసాధారణాలయవివాదము

కలకత్తా ఆగస్టు 16:—ఇటీవల కలకత్తాలోని మహమ్మదీయ అసాధారణాలయభవనమున దొంగభాగము కూటుచే గలిగిన జొలవరచరణమునుగూర్చి విచారణయందు, భవనమునూ టుచే వారు మరణించిరిని జారీవారు తీర్పుకొప్పిరి. భవనమున మూడవమంతస్తునందు మధ్యస్థంభమును తొలగించుచున్నది కా గేంద్రవాధినిగు అను ఇంజనీయరు సలహా ననుసరించుచే భ వనము కూడగలిగెను కరణాలయాధి కారులు ఇంజనీయరును గురిం చి ఎక్కువ శ్రద్ధపున్నుకొనవలెననియు జారీ కలిపెను.

హైకోర్టువార్తలు

[గౌ. ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు]

దుర్గదేవ్యముతో జెయిలుకు బంపబడుట
ఎన్. గోవిందరాజుమొదల్యారు, దివానుబహదూరుగో విందాను, ఎం. నరసింహయ్య కేసులో ఈదినము గౌ. ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పుచెప్పెను.

వాదికి వైద్యులు ఇచ్చినపుడు రెండవప్రతివాది హాజరై యుండియు, రిజిస్ట్రారుయొడుట అబద్ధముచెప్పి, దుర్గదేవ్యముతో అక్రమముగ రెండవప్రతివాది వాదిని జెయిలుకు బంప ప్రశస్తిం చి యుండుట తప్పని శాస్త్రముమూర్తి కలంచి ఖర్చులతోపాటు నష్టమునకు రూ 500 లను రెండవప్రతివాది, వాదికి చెల్లించ వలసివట్టు తీర్పుచెప్పెను.

కేసుసందర్భము లిది: వాది ఎన్. గోవిందరాజుమొదల్యారు అనువారకు నివిలుకోర్టులో కొంతకాలము జెయిల్పుగనుం డెను. ఆతడు ఈ కేసులో మొదటిప్రతివాది యగు దివానుబహ దూరు గోవిందానుగారికి రూ 512-12-0 లు హాజీయుండెను. ఈ మొత్తమునకే 1918 వ సంవత్సరమునందు గోవిందానుగారు దావాచేయగా మొదల్యారు మానుమనకు రూ150 వంతున 80-10-1918 నుండి చెల్లించవలసివట్టు స్వామికాజు కోర్టు నందు తీర్పుచెప్పబడెను. అలాగుననే వాది అప్పటినుండి జనవరి 1920 వరకు చెల్లించుచుండెను-కాని రియవారి కోర్టులో ఉద్యో గమునుండి అక్రమముగ తొలగింపబడినందున దివానుబహదూరు చెల్లించుటకు నిలువలేకుండెను. మార్చి 8, 1922 నాడు మొదటి ప్రతివాది యు, ఆ తది క్రింద పని చేయుచుండిన ఎం. నరసిం హయ్య అను రెండవ ప్రతి వాదియు దుర్గదేవ్యముతో వాదికి నోటీసువైస్ కిప్పించక దీక్షి 1-10-18 నాడు- అనగా రి కంవర్షముల క్రిందట గా వింబబడిన అక్రమముగ వాదిని అరెస్టు చేసించిరి. మిగిలిన మొత్తమునకే కృపాధి నొసగలేనని వాది స్వామికాజుకోర్టు నందు అర్జీ పెట్టుకొనెను. కేసు 5-4-1922 నాడు రిజిస్ట్రారుగారి దివారణకు వచ్చెను. ప్రతి వాదు లిరువురను రిజిస్ట్రారుగారి నిజము చెప్పెరిరి. ఎత్తైనను జెయిలులో పెట్టవలెనని వారుకోరిరి. తుదికు రిజిస్ట్రారు ఆతనిని ఏప్రిలు 1922 న 5,6,7 తేదీలందు జెయిలునందుంచిరి. మూడవదీక్షికి అర్జీ పెట్టుకొనగా, వాది విడుదల చేయబడెను. ప్రతివాదులిరువుర వాదికొనగలడిన నేతర్లకును పాటి పక అబద్ధపు సాక్ష్యమునిచ్చి దీగీకాలపరింత ము మిగిలిన నోటీసువైస్ ను ఈయక, కావలెనని దుర్గదేవ్యము తో జెయిలునందు పెట్టించిండుటకు వాది ప్రతివాది తిరువునై మానవత్తమునకు అభియోగము తెచ్చెను.

ఎ. నరసింహ అయ్యరు టి. ఎన్. అనంతరామ అయ్యరు గార్లు వాదిపక్షమున శ్రీమంత్రి వి. వి. శ్రీనివాసయ్యగారు ప్రతివాదులపక్షమునకు వాదించిరి.

కోయంబుత్తూరు దేవస్థానపురంఘము

[గౌ. న్యాయ స్పెన్సరు, దేవదాసు]

కోయంబుత్తూరు తాలూకా దేవస్థానపురంఘమునై హిందూ భార్య దాడుముల చట్టము ననుసరిం చి, దాదా తెచ్చుటకు కోయంబుత్తూరు జిల్లాబడ్డి యొసగిన యాత్రవును రద్దుపరచ వలసివదని ఆ దేవస్థాన సంఘముగారి సి. కే. నుబహ్మయ్య మొదల్యారుగారును ఇతరులును రివిషను పెట్టిగా నిన్నటిదినము గౌ. న్యాయ స్పెన్సరు, దేవదాసుగార్లు విచారణచేసి తీర్పుచెప్పిరి.

దేవస్థానసభ్యులనై అట్టిలో నుండిన యాత్రేణము అప్పస్తమగ నుండేనేగాని రుజువుపరచబడలే దనియు, బడ్డి ఆత్రేణముల జాగ్రత్త పరికించియుండవలె ననియు గౌ. న్యాయమూర్తి తలంచి జిల్లాబడ్డియై తీర్పును రద్దుపరచిరి.

దేవస్థానపు తెక్కులనుమాది రిసిగరును నియమించుటకు బడ్డియొసగిన యాత్రవు అక్రమమైనదనియు తలంచి ఆ యాత్ర దువు రద్దుచేయబడెను.

పెట్టినవర్గ వత్తును ఎన్. ముత్తయ్య మొదల్యారుగా రుజు, రెస్పాండెంట్లు పక్షమున టి. ఎం. కృష్ణస్వామి అయ్యరు గారును వాదించిరి.

హోటల్లు, నీటి సరఫరా

కార్పొరేషను వైదావా

నిన్నటిదినము మదరాసు నివిలుకోర్టులో పాటు అసా స్వామిగారు, కార్పొరేషనునై నీటిసరఫరా విషయమై 255 తంబుకెట్టిపిఠిలో హోటలు యి పెట్టు కొని యుండు ది కున్నస్వామిఅయ్యరు అనుకోకడు. తెచ్చినదావాలో తీర్పు చెప్పిరి. తనకు మానమునకు రూపాయ బాడుగకు 100 గ్యాల నులు వాడుట కరకాళము గలదనియు రూ 28-12-0 లు తన కద్దనుండి యధికముగ పన్ను పుచ్చుకొనబడె ననియు ఈతడు కార్పొరేషనునై దావా తెచ్చెను.

100 గ్యాలనులనుండి 50 గ్యాలనులకు తగ్గించిన కార్పొరేషను తీర్మానము—జులై 80, 1921-తాను హోటలుగన్నే కాక అచ్చట నివసించుచుండుటచే అన్యాయవదని వాది చెప్పెను. నివాసములందు వర్తకముగా ని హోటలుగా ని ఉన్నయెడల 50 గ్యాలనులకువైగా వాడరాదని తీర్మానమునం దలి భావమని కార్పొరేషను కీలు వాదించెను.

కార్పొరేషను వనూజుచేసిన పన్ను అధికమును అక్రమ మను గాదని జడ్జిలచి అబద్ధముగ నే తీర్పుచెప్పెను.

కే. భావ్యంగారు వాదిపక్షమునకు కే. దొరస్వామి అయ్యంగారు కార్పొరేషను పక్షమునకు హాజరైరి.

దక్షిణ కన్నడ వరదలు

సహాయనిధికి గవర్నరు ప్రభుదంపతులు

మెయ్యి రూపాయి లొంగిరి

కర్ణాటక యగు, కే. నంజీరామతుగా రిట్లు వ్రాయు చున్నార:—

నెల్లింగుడను ప్రభుదంపతులు దక్షిణ కన్నడమునందలి వరదలవలన :ష్టమును బొందినవారి సహాయము నిమిత్తము 1000 రూపాయిల విరాళము నిచ్చిని మంగురూరునుండి తెలియుచు న్నది. ఇట్లుజేరి ప్రభుదంపతులు మార్గదర్శకులైరి. ఇట్లే, ఉదారకృణావులగు భా.తీయ, విరోపీయ, అధికార, అనధికార ల దరును సహాయము జేసెదని నమ్ముచున్నాను.

వి. శేషులు పంపువారు కనరావరదల రితిపుండులెక్క కు ఇండియను బ్యాంకి కు పరచుచును.

మలబారునందు వరదలు

కాలిక్టు ఆగస్టు 17:—నిన్న కాలిక్టునందు పెద్దవర దలునంభించెను.పుట్టియార,పుత్తియాలెను చల్లాపురము మొద లగుప్రదేశములందు చాలగృహములు కూలిపోయెను కొంతమం దికి దెబ్బలునుడ తగిలెను. రాకపోకలు ఆసాధ్యమయ్యెను.దీని జనలు అధికారియి టి. కె. మత్తయి అప్రదేశమునందను జూచె ను. ప్రజల కొరకు ఆరు బోట్ల నొసగెను. ము ని సిపలు అధ్యక్షుడును,ఇంజనీ యరునుగూడ వచ్చిరి.ఈయందమును నీరు రెండుఅడుగులు తగ్గెను.

దక్షిణదేశపు సర్దారుల సమావేశము

బొంబయిగ రు తాము సమావేశము గావించిన దక్షిణ దేశ సర్దారుల సమావేశము సందర్భమున నుపన్యసించుచు శ్రీ అలలాట సంస్థానాధీశుని కృతికి విచారము నూచించి వారు తేకాభిమానమును సామ్రాజ్యభిమానమును కలిగి ప్రవర్తించినది యు యాదమున స్వయముగ (భాష్యుల) రణరంగమున పోరి దెబ్బకలిగిన కరమున స్వదేశమును కరుదెంచి యుద్ధ సహాయము 158100 రూపాయిల వాడిచ్చిరియు, సర్దారులు భాట్కూర్ ప్రకరా ప్రాకెట్టులనుయోగించి లాభము నొందవలసినయ్యో దేశమున పెచ్చుపెరుగుచున్న ప్రజాపరిపాలనాధికారమును గుర్తించి యభోచితముగ కాలానుగుణ్యముగ మెలగవలెననియు పలికిరి.

గంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సభ్యులు

కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులు

సెప్టెంబరు నెల ౧7 వ తేదీన ఢిల్లీలోజరుగు అవసరదేశీ యసభకు అభ్యర్థులుగా నిలవదలచినవారు ౨౦-౮-౨3 తే దీకు అభ్యర్థిడకభాగ్యులను, ప్రతేకరునుము మూడు రూపాయలను పంపవచ్చును. ౨౦ వ తేదీనైన దోఖాతులు అంగీకరిం బదవు.

మద్ది రాధాకృష్ణయ్య,

కార్యదర్శి.

మ. బలకా యేటికి తెల్లవాలు రవియేలా తోచే పూర్వాదిత్య
కలకాలము ..... (కా.దా.

శ్రీయుత

లాలా లజపతిరాయగారి విడుదల

శ్రీయుత లాలా లజపతిరాయగారిని నిన్న సాయంకాలము 6 గం|| లాహారు చెరసాలనుండి వదలిరి

లాలా లజపతిరాయగారు వెంటనే మోటారుకారులతో స్వగృహమున కేగిరి. చాలమంది కాంగ్రెసువారును నితరపౌరులును లాలాగారినుండిరమున కేగి వారిని సందర్శించిరి. పైకి చూడగా లజపతిరాయగారు సాధారణముగా ఆరోగ్యముగా నున్నట్లులే కనబడిరిగాని వారికింకను సాయంకాలము జ్వరము తగలుచున్నది. తొలపరేచరు 99.4 డిగ్రీలవరకును సాయంకాలమున హెచ్చుచున్నది. (అ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

రూరు సమస్య

పరాసులవైఖరి

వార్తాపత్రికల ఆలోచనలు

లండన్, ఆగస్టు 15:—రాత్రి 10-30. "టైమ్స్" పత్రికా ప్రత్యేకవిలేఖరి స్వారిసునుండి ఇట్లు తెలిపుచున్నాడు:—నవ్వరినోరములు లాభించుటల ఏదైన ఒక విధానమున క్రియార్థకముగా తయారచేయవలెనని వార్తాపత్రికలు వా కొనుచున్నయని. ఏదైన లాభించుపనలను చర్చించిన ప్రయోజన ముండుననియు ఎందులకు కొఱగాని రాజకీయములను చర్చించుట ఘోషలె ననియు తెలిపుచున్నది.

మిత్రమండలిగాని, జర్మను లాగాని బ్రిటిషువారికి 14000,000,000 బంగారు మార్కులను ఇవ్వవలెనని తేలికని. పోయింకేరుగారి కిష్టమునా మొత్తముసంఖ్యను తెలియ జేయవచ్చును. లేదా సొమ్మును ఏకకారము ఇచ్చునని ఏర్పాటులను సూచించునను.

ఇంతవరకు ప్రాచీనప్రభుత్వమువారు తమ విధానమున ఎట్టిమార్పును కలుగ జేయలేదు. ఎపుడు అంత్యతీర్మానమును జేయనది వారు తెలియలేదు. అందుచే బాధ్యత, పలుకుబడిగల ప్రాచీన వార్తాపత్రికల "లీటెంపు" "జర్నలు" "డిటెయిల్స్" లిట్లవర్క్స్ కొన్ని విధానముల కేర్పాటుజేసి ప్రభుత్వమునా రంగీకరించు నట్లు జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నయి.

జర్మను లీయనలసిక బుణముగా పరాసులకు అప్పుడే 26000000000, గ్రేటు బ్రిటనుకు 11000000000, ఇటలీకి 5000000000, బెల్జియంకు 4000,000,000, మరలర మిత్రమండలికి 4030,000,000 బంగారు మార్కులు ముట్టినది. జర్మను లీయనలసిక బుణము మొత్తము 5000000000 బంగారు మార్కులకు తగ్గింపువలెనని "లీటెంపు" పత్రిక సూచించుచున్నయి. గ్రేటు బ్రిటను కీయనలసిక 3000000000 బంగారు మార్కులను జర్మనీ నుండి రాబట్టుటకు వీలులేకున్న మిత్రమండలినుండి నష్టము చేయవలెను.

పోయింకేరుగారు మిత్రమండలి సయోధ్య మరల కలుగు నట్లు వ్యవహారము కరిపాకరము ఏర్పాటులను జేయునని "జర్నలు" "డిటెయిల్స్" తలంచుచున్నయి.

జర్మన్ పరిస్థితులు కొంత బాగుపడుట

లండన్, ఆగస్టు 15:—రాత్రి 9-40. జర్మనీ పరిస్థితులను చక్కబరచుటలో జర్మనీ క్రొత్త ప్రభుత్వము ముగియున్నది. దేశమునందలి పరిస్థితులు చాలవరకు డి కెరవినిబడినది మారకము కుదుట పడినది. ప్రజల నమ్మకము బలులుదేరినది. కొంత కాలమువరకు నిలుకడగ నుండవచ్చును. దీనిని బాడ విదేశీయులు క్రొత్తముగ్రహించును అంగీకరించినది తోచుచున్నది మొదట 'రెస్సి' విధానము బాగుజేయుటకు ప్రారంభించెదరు. దీనికి దృష్టాంతముగా క్రొత్త బంగారు బుణముతో పనిని ప్రారంభించెదరు. పారిశ్రామిక వర్తకసంఘమువారు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడెదరునని.

క్రొత్తములను వనూలుజేయుటకు ఇటీవల జేయబడి అర్థకనిబంధనలను అనులులో పెట్టబడును. రైలుటిక్కెట్టుల గూడ కడిగెట్లు హెచ్చుజేయు విధానము పూర్తి అయినది.

స్ట్రెస్సేనాని

యూరప్ సమస్య

బ్రోయింఫూటీక్, ఆగస్టు 15:—ప్రధానామాత్యుడు స్ట్రెస్సేనానిగారు రూరు సమస్యనిగూర్చి ప్రస్తావించుచు ఇట్లు తెలియజేసిరి. యూరపు నాశము గట్టడ బ్రిటను చేయవచ్చు ప్రయత్నములకు దక్షిణాఫ్రికావారందరను సానుభూతితో తోడ్పడవలెక. అన్ని బాతులవారును గ్రేటుబ్రిటను ప్రక్క జేరి ప్రాపంచికవిజ్ఞుడు వివారింపవలెను. కరిస్థితులు జెన్వటకు వీలు లేంత విషయదేశము దున్నయి. అమెరికావారు యూరపి యను బాతులను క్షించుచో వారు గ్రేటు బ్రిటనుకు నష్టము జేసి తోడ్పడెదరు. మరల ఇంకొక పర్యాయము యూరపు నాశముగాకుండ అమెరికనులు రక్షించెదరు. ఈ పరితములు ఒకతా బ్రిటనువరకు నిలిచియుండును.

సామ్రాజ్య అర్థికమహాసభయందు డొమినియనులవైఖరు అగ్రస్థాన మొసగునలెననియు కరువాక ఇతరులు తెచ్చినవస్తువులకు స్థానము నీయవలెననియు స్ట్రెస్సేనానిగారు తెలియజేసిరి.

ఆగస్టు 4 తేదీని ప్రాచీనసేలవై బా.బు.కు జేపిందులకు శిక్షగ దసల్వార్పు వంటెనమిద అవార పదార్థములు, మందులు గొ.పోబడు బండ్లుతప్ప ఇతరబండ్లవైయు పోగూడదని కమాంంగు బనరలు - నర్మనీనాధిపతి - ప్రకటించెను.

తుర్కీ కర్తవ్యము

దేశము నభివృద్ధి జేయుట

'త్యాగఫలితముల ననుభవింపవలెను'

కొన్స్టాంటినోపొలు, ఆగస్టు 15:— ముస్తఫా కెములు ఫాషాగారు అంగోరా నేషనలు అసెంబ్లీలో తన అభ్యుత్థాన వ్యాసమున ఇట్లు తెలియజేసిరి:—సంధిరాయబారములను ఫలితములను సంగ్రహముగా తెలియజేసిరి. 'గ్రేటరు అర్మీనియా' అను నది స్వప్నాకంఠ అయినది. పాంటన్ ప్రభుత్వమును రూపుమాపినది.

ఆ ప్రభుత్వమునకు అధ్యక్షులయిరి. దక్షిణ తుర్కీలో విదేశీయాల అధికారమును స్థాపించు ఆశలు పటాపంచలై నవి. స్మిర్నా అకానా మరల మారు స్వాధీనమైవి. కాన్స్టాంటినోపొలు స్వేచ్ఛగ జేయబడినది. తురుష్కేతర వ్యాపక స్థానసాంప్రదాయము లెత్తినేయబడినది. నాగరకపు బాసులలో తుర్కీకిగూడ ఆ హక్కు గల్గినది. కాన తురుష్కు లీత్యాగ ఫలితము:ను వృధాపానీయి దేశమును విశ్వర్యముతో తులతూని నట్లు ఆర్థికకరిస్థితులు బాగుపడుటకు ప్రయత్నించవలెను. ముఖ్యముగా తుర్కీకి నష్టదమము లేకుండ జేయవలెను. అందుచే నైస్కమును మంచిపద్ధతులమీద బలముగ కయలు చేయవలెను. ఇది ముఖ్యసిద్ధాంతములలో నొకటిగ నుండవలెను. బాంతి ఎల్లకాల ముండునుగ నట అనివేశము.

క్రొత్త ప్రధానామాత్యుడు పెరిషేగారు దేశములో దొంగరికములు లేకుండజేసే న్యవమ పుస్తకమును, ఉపద్రవము లేకుండ జేయు టవర మని ప్రకటించిరి.

సామ్రాజ్య భివృద్ధి

నిగర్వి జరుగబోవు అర్థికసభా కార్యక్రమమును అంకిరకును తెలియనట్లు ప్రకటించవలెనని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికా పార్లమెంటువిలేఖరి సూచించుచున్నాడు. అర్థికసభ యందు చేయబడిన తీర్మానములను ఆచరణలో పెట్టుటకు బ్రిటిషు మంత్రిగారువా రుత్సాహముతో తోడ్పడెదర ననుచున్నాడు. ఈ ఏర్పాటులను జేయువర్తమావారు లండనులో నుండవలెను.

దీనిని సామ్రాజ్యార్థికసభ యనవలెను. డొమినియను ప్రతినిధు లిందు దరలెను. ప్రస్తుతమం దున్న సామ్రాజ్యనానా సంఘములె నుండవలె ననుచున్నారు. 'క్రెవుక్ కానీ' విషయములను ఆర్. బ్లీగోరుగాంచే బాడబడవలె నను తీర్మానములు పట్టుకల జేయుగూడ దనుచున్నారు.

తేయాకు పరిశ్రమ

కనడా, యునైటెడ్ స్టేట్సులో తేయాకు విస్తారము ఖర్చుచున్నది. గిరాకి ఎక్కువగ నుండుననియు, సప్లయ చాల దీనియు తలంచుచున్నార. మొత్తముమీద కరిస్థితులు అనుకూలముగ కనిపించుచున్నది.

నాకాకలనూలిట వారములకు ఇప్పు జేరేనములకు సమానముగ కొంతసహాయము జేసినది యునైటెడ్ కింగ్డం కలప వర్తకసంఘమువారు అతేపించి ఇకముం దిట్టి సహాయము చేపడుండ వ్యాపకాస్త్రమును పెడవలె నని ఒకసంఘము శోషించిరి.

మృతజీవులతో సంభాషించుట

యునైటెడ్ స్టేట్సులో అంతటను మృతజీవులతో సంభాషించు విషయము వ్యాపించినదని 50 ఆర్థరు కోనెడా యిలగారు తెలియజేసిరి. ప్రపంచములో ఇది చాల గొప్పదనిరి. హార్డింగుగారిలో తాను మూడురోజులలో మూటాడుటకు వీలుగునంటివను సంకతి ఆనత్యమయై తాట్లు చెప్పలేదనిరి.

ఈ క్రొత్త పరిస్థితి లలగడుటకు మృతునికి, ఆత్మకు మూడ రోజులు విశ్రాంతి గావలె నంటి ననిరి.

ఈ యదృశమ వ్యాపకమును జేసిన వనవారు దగా చేయవలెను, మంచివారేమని తోచి, మరకార్యాలను వారు. 'నర్వి' అధికారులు, వీరికి యోగ్యతాపత్రము లీయించుచుననిరి. ఈ పత్రములను ఎస్పెటికపుడు ఈ అధికారపత్రములను మార్చుటకు, వీలుగునట్లు బుండవలె ననిరి. (స్ట్రెస్సేనాన్)

డివెలరాగారిని బట్టుకొనుట

ఎన్నికలను బాధించునా?

కాంతినాథావరణమునకు భయములే దనుట

లండన్, ఆగష్టు 15:—రాత్రి 11-55. 'టైమ్స్' పత్రికానితేలిక దృష్టికముండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. డివెలరాగారిని ఆరెస్టుచేయుటచే ఆయనను తప్పక స్టేషను నియోజకవర్గమువారు ఎవ్వరికొకటే కనుకొనుట నిజమైనను మంత్రివర్గమువారు స్థిరముగ నుండుటచే వారికి ఇంకొక చోట లాభము కలుగుటల కాపించుచున్నది. ఎన్నికలకు ఎట్టి యాభ్యుదయముండదని నిక్కముగ తెలియుచున్నది. అంతయు కాంతముగ నే ఆయన ననుచున్నాడు.

ప్రస్తుతము కనబడినవెంటనే ప్రజలు భయపడి గోల పెట్టి, ఆరెస్టుచే ఆకస్మాత్తువలన బ్రదర్లైనది డివెలరాగారి యనుచుంటు సమాచారము వేదికనుండి దుమికి క్రొందుదని, ప్రజలు పెట్టివారివలె ఇటువంటి పదగెత్తిరి. చాలచుండి చపటామిదాన ఒకరిమీద ఒకరు డబ్బముగ బడియుండిరి. ఇంకొకటి కష్టించుకొనిపోవుటకు ప్రయత్నించి.

అరెస్టు వివరములు

లండన్, ఆగష్టు 15:—విషయ ఎన్నికలలో బహిరంగ కుట్ర వచ్చి డివెలరాగారు పాల్గొనగా లేదా యను సందిశా నగుటను అనుకొన్న వేళకు కత్తులేని మోటారును డిల్లా ప్రభుత్వ జేషములో గాక నిజజేషముతో డివెలరాగారు నాటి బహిరంగసభకు వచ్చి బాసిరి. 1500 మంది మీకి స్వాగత మొసంగిరి.

ఆయన యువస్వామ్యమును ప్రారంభించి కొద్దికాలము లోనే ప్రేమితులను నభ్యుదయించుచున్న ప్రజలు భయపడెను. కలకత్తా నుండియు, డివెలరాగా రువస్థానించు చున్న యువస్వామ్యవేదికను సేవలు మట్టించెను.

డివెలరాగారు నైపుణతకు సంజ్ఞాచేసి వేదికమీద పడిపోయిరి. ప్రజలు ఆశ్చర్యపడుచు గుంపులుగాడి చుట్టవేసి సేవలవలయు అకస్మాత్తు ప్రజలను భయపెట్టుటకు తుపాకును గాల్చు నారంభించిరి. డివెలరాగారిని గాల్చిరనే ప్రజలు భయపడి కలకత్తా నుండి, కొంతదూర డివెలరాగారు లేచి సేవలకు పోవడిరి. ఆయనను బాంకిమలకు గొంపోయిరి.

తెలివితో కాబట్టి 5 కిలో గాయములు కలిగియుంటు తెలిసినది.

18 వెలలనుండి డివెలరాగారు దాగినియున్నాడు. లిమిరికు వీరి ప్రభావకార్యాలను మని చెప్పకొనెడి వారు

సభలోని యిది రహస్యముగ నే జరిగెడిది. నేడు మౌఖిక బహిరంగముగ ఇచ్చి కొజులకు బయటకు ఆయన వచ్చిరి

క్షేత్రకాశ్య సరిహద్దుగ్గర కిన్వారాయెన్నికల సభల యందు పోరాడి కి గురు తరగొత్తులైరి.

డివెలరాగారు వడిపోవుటకు కారణము

ఆ లొంతలో ప్రజలలో ఎవరో కన్నుటచే సామ్యుకి డివెలరాగారు పడిపోయిరి. ఒక మరకువపు, ఇద్దరి స్త్రీలు, ఇద్దరు పిల్లలు ముత్రమే డివెలరాగారితో వెల్లిరి. డివెలరాగారు వివక్షకునై తల నిదానముగ వెట్టుకొని వణకుచు వారకీమల గుమ్మముగ్గర కేగిరి.

డివెలరాగారి అరెస్టు వారి ఎన్నికకు మరి తలబడు నిచ్చునని చాలచుండి అనుకొనుచున్నాడు.

డివెలరాగారిని బట్టుకొన్నపుడు 9 వెలల పిల్లలగుడ గాయములు వెట్టుట కలిగినది.

డివెలరాగారి బాధ్యత

లండన్, ఆగష్టు 15:—అంగ్లో-విషయసంధి జరిగినప్పటినుండి విప్లవాంధ్రులలో జరిగిన దాని కంతకను డివెలరాగారే బాధ్యులకు నిస్సందేహము. ఇప్పుడు ఆయన రాజకీయోద్యమము చేరకొనియుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. కాని దేశమునకును ప్రజాకాంతిని భంగము కలుగదని నిర్ణయించువరకు డివెలరాగారు తన యనుచరులతోబాటు వెటసాలయం దుండవలసిందే.

దెయలు ఇరాక్ పార్లమెంటు సభ్యత్వవధులకు 11 పక్షములవారు పోటీకి పనిచేయుచున్నాడు.

కార్యకర్తలలో కక్షలు బయటపడెనని.

ఒక డివెలరాగారి అనుచరులు దప్ప ఇతరు లేకుండు సంధిబింబడిక పెట్టుకొనుట లేదు, సంధికి భంగము రా దనుచున్నాడు.

కల్లియలులో నైపుణులు కొందరిని అనుమానాస్పదులను పెంతుటకు బయలుదేరి నృత్యము జరుగుచున్న సభలో (వే) కించుటచే అల్లరి బయటపడినది. కొట్టుకొనిరి. ఒకమనిషి చనిపోయెను. వెట్టి వెంటు ఒకొకటి గారికి గాయములు కలిగినవి. ఇద్దరు నైపుణులు ఇద్దరు మనుష్యులు తరగొత్తులైరి.

డివెలరాగారి ప్రభుత్వమువారు పట్టుకొనుటచే ప్రభుత్వమువారికి చిక్కులు గలుగునని పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

డివెలరాగారి వాగ్దోష ఆయన ఎన్నికకు తోడ్పడకున్నను ఆయనను అరెస్టుచేయుటచే ఆయన ఎన్నుకొనబడుటకు ఎవ్వని అవకాశము లేరనడిచి కని "మార్చింగుపోటు" తెలుపుచున్నది.

ఇండియను సర్వీసులు

బ్రిటిషు యుద్ధోగము-వారికిష్టములు

లండన్, ఆగష్టు 15:—ఇటీవల ఇండియాలో సంచారము సత్వర మాండ్లెరు గార్డియన్ పత్రికా ప్రత్యేకనితేలిక ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు.

ఇండియాలో బ్రిటిషు సర్వీసు బ్రిటిషు ఉద్యోగుల కష్టములకు నాలుగు కారణములు గలవు: (1) జీతము సరిపోవుండుట (2) జీతము లభింపని యగునను నిశ్చయము లేకుండుట, (3) ఆదరణ స్వామ్యముగ నుండునని నమ్మకము లేకపోవుట, (4) సాధారణముగ రోజుభాగము జీతములనుగూర్చి తెలుపుచు నిలియునటు ఇకను కరపతి గల్గియున్నాడు. కాని పోలీసు వారి పరిస్థితులు చాల భయకరముగ నున్నవనియు తెలియజేసిరి. పూర్వము కంపెనీ రాజ్యకాలములో కంపెనీ యుద్ధోగులకు రెక్రూట్ జీతముల నిర్వచనం గలది, వారు యూరపీయను యుద్ధోగుల-లందు గొండులైననంగతిని మనము గుర్తించుట లాభవని. ఇట్లు రెక్రూట్ల చాలజీతము లిచ్చినచో ఎల్లకాలము లంచములకు లోబడకుండుటకు యూరపీయను యుద్ధోగులకు మనోహరమౌదుకలదు.

కానసభలో భారతీయులగుదా యని భారతీయులకే ఎక్కువ జీతము లిరువలె ననుటచే యూరపీయను యుద్ధోగులకు అది ప్రతిబంధకమగుచున్నది. ఇదియొంగక యూరపీయను యుద్ధోగుల-పట్ల విరోధభావ మొకటి లదు. నిలియును ను అప్పుడుగా గాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ గాని నియమించుట మానిన తావిరోధభావము కొంతవరకు తగ్గించుటకు పిలవ ననిరి.

ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వోద్యోగులను మనము అంగ్లయులతోనే ఏర్పరిచిమేని భాగుండును. వీరు రాజ్యాంగ విమరులలో అన్ని కాలలయందు క్షణక్షణము గల్గియుండవలెను. బ్రిటిషు ఉద్యోగులకు మనము మంచిజీతముల నీరువలెను. కాని వారిని తక్కువ సంఖ్యగ నియమింపవలెను. ఇట్లు జేసిన 'సర్వీసు' సమస్య పరిష్కార మగుటకు పిలవ ననిరి.

జరనీలో తిండికొరకుదొమ్మ

ఇంకను దోపిడి సాగుచునేయున్నది

కమ్యూనిస్టుల యువద్రవము

లండన్, ఆగష్టు 15:—రాత్రి 11-55 కొలననుండి టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. ఆగ్నేయ రాష్ట్రమున కొద్దిగ ఇంను దొమ్మియు, దోపిడియు సాగుచునేయున్నవి. ఇంతవరకు కమ్యూనిస్టుల ప్రయత్నములు సాగలేదు. వ్యర్థమైనవి. శంకు మూడు వాములలో మరల పెద్ద ఎత్తున నెత్తెదరు.

కాన్సన్లో తిండికొరకుదొమ్మ ఒక ఏర్పాటుగ జరుగుచున్నది. జనులు అదేపని పోయింపై బడి పట్టుకొన్న పార్థములను పట్టెములలో అమ్ముచున్నారట.

కొంతవరకు వడిగుడుకు తగ్గుం

లండన్, ఆగష్టు 15:—రాత్రి 9.40 ఆహారపరిస్థితులుకొంత యెక్కువవగుచున్నవి. ధరలు పడిపోయిని కొనుటకు విస్తారముగ ప్రజలు ప్రారంభించిరి.

ఇండియా ఆర్థికపరిస్థితులు ఎక్కువగ స్థిరముగ నుండుటచే ఇండియా 'సెక్యూరిటీ' ను పక్షములను అందరును కొనుచున్నారని తెలియుచున్నది.

వివిధ ఎన్నికల

లో ఒక విధానమని గాని కార్యక్రమమని గాని లేదు. ఎంతసేపు డివెలరాగారి పక్షమును నిందించుటతో కాన్సేపు గారికి, వారియనుచరులకు సరిపోవుచున్నది. వీరు పునర్నిర్మాణ విధానమును చేసిని జేయలేకున్నారట.

మంత్రవర్గమునకు సహాయము చేయవలెనని కార్డినలు లాగుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. వీరు విప్లవాదుల గొప్ప సేవ యొర్పిరట. (స్టేట్మన్)

ప్రజీయాలో 'జీటిజి' వెటసాలయై బడి దొమ్మిదల్పి కలెక్షను బ్రద్యుగొట్టి బంపిలనందరిని వదిలివేసిరట.

ఇటీవల బ్రదర్ల ఈజిప్టునా మునిగిపోయిన గుర్తిం చిరి. దానిలోనున్న బంగారమును సమద్రములో నుండి తోడించుటకై ప్రయత్నములను ప్రారంభించెనరు.

కొరియాలో సముద్రము పొగుటచే 100 ఇండు కొట్టుకు పోయినది. 100 మంది చనిపోయిరి. వాతలకు చాల నష్టము గల్గినది.

జర్మను బంగారు ముద్రాను రిచిప్టాకుసభనా రంగీకరించిరి.

మాడుమెల్ల సరిహద్దు కాటల 'రమ్మ' సారాయని గొంపోవు నాకలను బట్టుకొనుట మానవలమని ఆమెరికను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఆమెరికా సరిహద్దు కాటలనుడ సారాయని గొంపోవు నాకలను బట్టుకొనుచున్నయమె నుప్రేము కొద్దవారి తీర్పు లేకవరకు వేచియుండవలెనని అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

ప్రకటన

ఆ 1919 నెల 2 రోజు 2 యేవెల్ తేదిన కృష్ణాజిల్లా నందిగూడలూకా ముప్పాళ్ల గ్రామ నివాసములు లేటు చిరు మామిళ్ల వెంకటాచార్యునాయుడుగారి ధర్మపత్ని గారైన చిరు మామిళ్ల పార్వతిదేవమ్మగారికి నెల్లూరుజిల్లా నెల్లూరుతాలూకా ఇంచుమారువేటగ్రామ నివాసముల కుక్కైన కొడయ్యనాయుడుగారి ధర్మపత్ని గారైన మక్కెన కారదాంబగారు నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మకూరుతాలూకా ఉలకపల్లె మజరా తిమ్మా అప్పారెం శ్రోత్రియం గ్రామమున్ను అందులోని సదరు కారదాంబగారికి హక్కుల కట్టాకమునున్ను తనభావుంచి వ్రాయించి యిచ్చినటువంటిన్ని నెల్లూరుజిల్లా రిజిస్ట్రార్ గ్రామం అఫీసులో 1 ప్రస్తుతం 48 వాల్యం 68 అందు 61 వేటిలోనె 2286 రు గాది 10.7.1919 తేదిన రిజిస్టరు కాబడియుండెట్టిని సీరాస్తి అస్సాధీ: త/భా వాయదాబది దస్తావేజుతాలూకా మొదటి 1.2 వాయిదాబ. వైకంమూరం దస్తావేజు వరకుప్రకారం వడ్డెనకా చెల్లించి దస్తావేజు వెట్టినది 15.7.1922 తేదీన చెల్లువేయించి సదరు చెల్లుకొంది కారదాంబగారు సంతకం చేసియున్నారు. అంతకంటే వేరే యీతేదీవరకు యెమిన్ని చెల్లించి యొండలేదు, దస్తావేజు మీద చెల్లున్ను వేరియుండలేదు. సదరు దస్తావేజు గు: పోటి సర్పారెడ్డి, మక్కెన కారదాంబగారిమీద తెచ్చిన నెల్లూరుజిల్లా కొర్రుపుయిల్ O.S. 29/1921 రు దావాలో కారదాంబగారి తరపున కొర్రుపు వాదనవరకునది 18.8.22 తేదీ వాయిదాకు గమనచేయించినందున సదరు దస్తావేజును సడరుపార్వతిదేవమ్మ గారు కాలమున వెంకటాచార్యుడుగారి పరంగా యిచ్చి కంపిచ్చగా సదరు దస్తావేజును నెల్లూరులో హైకోర్టుకికా గారున్ను సదరు దావాలో కారదాంబగారి కేటాగారున్ను అయిన ముక్తి మంగముడి వెంకటసుబ్బారావు కుటుంబానికి సదరు వెంకటాచార్యుడుగారు యిచ్చివచ్చినారు. సదరు నుబ్బారావుకుటుంబాగు సడరుదస్తావేజును వాఫసుచేసియుండ న దున వరమానంచేతగా తమకార్దులో కనపించలేదనిన్ని యెవరైనా తీసికొని వెల్లికాచెమెల్లములకుతేదీనిన్ని సడరు నుబ్బారావు కుటుంబాగు సడరు పార్వతిదేవమ్మగారి కేర ది 7.8.28 తేదిన పుత్రరం వ్రాసిమీదట సడరుదస్తావేజు నెల్లూరు విలియా అయిపోయినట్లు యేప్పడిది. కాబట్టి సదరు దస్తావేజు ఎవరికా దొరికియెడల వైస్వ్రాయబడిన చిరుమామిళ్ల పార్వతిదేవమ్మగారికి అందచేసినచో వారు కృతజ్ఞులగుదురు.

17.8.28 అ/ శాఖమూరు వెంకటాచార్యుడు

జాబులు

కమ్యూనికేషన్

కుదిలిపట్టణమునుండి ప్రతివారమునకు కమ్యూనికేషన్ కోస్ట్ గారములచే ప్రస్తుతము ఆర్డులు ప్రచురించుట కాపి యీసెల 20 తేదీనుండి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు తెలిపిన వాదననుండి వారప్రతిగా వెలువరించబడును గావున చందాకారులెల్ల నెరుత్తావలయును. రను. కమ్యూనికేషన్ సర్వీసును మామూలు చందాకే పంపుచుండును.

దేశవాద } బాబు కె. రామగోపాల్ రావు,
14-8-28 } పత్రికాధిపతి

హిందీపరిక్షలు-రాజమండ్రి

ప్రయాగ హిందీపాఠశాలను మొత్తముగా ప్రభుత్వమునకు 28-8-28 ఉదయం 6 1/2 గంటలకు హిందీ ప్రచార సమితి కార్యాలయమునందు జరుగును.

మద్రాసు సమీక్షనముయొక్క ప్రాథమిక ప్రవేశక రాష్ట్రభాషాపరీక్షలు 9-9-28 తేదీ యుదయము 7 గంటలకు ఆరంభమగును. పురములకు హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నందును, శ్రీలక్ష్మి కాలనెను కార్యాలయమునందును జరుగును. కావున పురములకు హిందీ పరీక్షలకు దరఖాస్తు చేసినవారు రాకల యును. హిందీ ప్రచార కార్యాలయము గోదావరి ప్రభుత్వము నుండి గజపతుల ద్వారమున నున్న మహారాజశ్రీ వందరి వీరన్న గారి కౌట మేడమిద నేర్పడబడింది.

వందరి మల్లికార్జునరావు.

గోదావరిమండల స్వరాజ్యపత్రిక

ప్రస్తుతము జేకపండిత స్థితిగతులనుగూర్చి విచారముగా చర్చించుటకు దానుకూతుగు స్వరాజ్యపత్రికవిభాగము జిల్లా ప్రభుత్వ ఆమోదించుటకు జేయుటకు గరించియు రాజ్ పుష్పి ఎన్. కలలో స్వరాజ్యపత్రికనువారు ఆభ్యర్థన స్వీకరించి కని చేయుటకు గూర్చి చర్చించి తీర్మానించుటకు జిల్లాలో జరగజూపు అవసరమునుగూర్చి స్వరాజ్యపత్రికకు ప్రతి నిధులను ఎన్నుకొనుటకు తన ఏర్పాటులను చేయుటకును స్వరాజ్యపత్రికను పేరిట మండల స్వరాజ్యపత్రికవారుల సమావేశము 22-8-28 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు దేశాభివృద్ధిలో నున్న వానమాన్ ఆశ్రమమునందు సమావేశము జరుగును గనుక స్వరాజ్య పత్రిక వారికి దయచేసి గోరుచున్నాము. భోజనకపుట వైధిమునందు ఏర్పాటు చేయబడును.

డాక్టరు యు. పట్టాభిరామయ్య.

స్వరాజ్య ఆఫీసు-కాకినాడ.

మూర్ఖకృష్ణజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము-బందరు.

ప్రతినిధులు-భద్రం బిల్లు

ఈజిల్లాలో వ్యాపకము చేయుటకు ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయకామ్యూనికేషన్లు వారికి తెలిసికొని వారిని ప్రకారము ప్రకటనలు జరుగించి, కాంగ్రెసులో చేరవారి ప్రతినిధులు మాదురకలకు తెప్పించి మా కార్యాలయమున ఆర్డులను సేద్యముగాను పురిచింపెను.

మరియు ప్రతినిధులు ఆర్డులకు ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయకామ్యూనికేషన్లు చేర్చుచున్నారు. కాంగ్రెసులో సంతకము జిల్లాలో చాలామందికి అనుభవము. జేకవారి ప్రతినిధుల సంకతి చేర్చుకొనలేదు. వ్యవసాయ కరుణము మించిపోవుచున్నది. కాబట్టి రైతులు కావలసినవారు ఎరిగి కేరళముకావలసినవారు మాకు వారి తెప్పించుకొనుటకు. మరలని ప్రతినిధులు ఏకే 18 రూ.0-4-0 లు కాంగ్రెసులో చేరవారి ప్రతినిధులు ఏకే 18 రూ.0-3-0.

మరియు జిల్లా కాంగ్రెసువారి కేసులో జేకవారి కేసు ప్రతినిధులములలో తయారుచేయబడిన కేసులకు భద్రంబిల్లు భోజనములు ఉత్తరములు తువ్వలులు ఆర్డుల పుచ్చి రైతులకు యిచ్చుచుండితామనుచు కొన్నిగడ్డలు చెట్లగుడ్డలు ఆమృతములను సేద్యముగానున్నది. లాభములేకయే ఆసలు గిట్టుబాటు గ్రామకే విక్రయించుచున్నది కావలసినవారు మాకు వారి తెప్పించుకొనుటకు.

మూర్ఖకృష్ణజిల్లా } చె. వెం. నరసింహము.
కాంగ్రెసుసంఘము }
బందరు, 15-8-28 } కార్యదర్శి

భద్రం ఉత్పత్తిసాధన - తుని

(టి. పి. ఆర్వారు)

తునిమండల ఒక గోదావరిజిల్లాకే సంబంధించిన గ్రామములనుండియే కాకుండా ఏదైనావిజయకు వికాసపట్టణము జిల్లా లకు సంబంధించిన గ్రామములనుండి భద్రం నూలును అనూమునండి బట్టయు తుని భద్రం వర్తకులకు వచ్చుట తటస్థించుచున్నది. ఇదివరలో తునినుండి విశేష భద్రం ఎక్కువయ్యుటచే అంత భద్రం ఉత్పత్తి నగుట వీలున్నదా లేదా యని గ్రామములకు తెలియించిని. ఈ గ్రామములలో నామగ్రామ గ్రామముల మధ్య కొంతమంది కేరళాంధ్రులు వాటికి తగిన యేకవాంఛను యిచ్చుట స్పష్టమగుచున్నది. ఏమిదుకూలి సాధారణముగా వీ. 1 కి రూ. 0-2-0 0-4-0 లకు మధ్యగా నున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఇచ్చట ప్రజలు (అనగా తునిలోని ప్రజలు కాక) X 1 1/3 నుండి 1 1/2 X 1 1/2 కు పెద్దపట్టులను కట్టుచున్నారు. ఇచ్చట మాది సమృద్ధిగా కైరగుచున్నది. ఇదివరలో ప్రజలు మాదిను కొనినవారు, సహాయకారణము విచ్చిదినమును ది నూలు వడిగియున్నామని లాభకరమనియు ఉర్రుపిడెడి శ్రీలక్ష్మి వృత్తిగలగు చున్నదనియు వీరు నూలుకరయ్యుచున్న చాలామంది అమ్ముచున్నారు. కొందరు యిచ్చుకొని మాదికే అమ్ముచున్నారు. ప్రతిగ్రామమునూ కూడ సమృద్ధిగా నున్నది. కొన్ని గ్రామములలో నేరగాంధీ రయతులు వారు ఇచ్చిన విడుదలనూలుబట్టులు నేయుటవారి వారికి విలువనూలుబట్టులు నేసి యిచ్చి ఆ విడుదల నూలు వర్తకులకు హెచ్చుభరతు అమ్ముట తటస్థించుచుండెను. దానికి ఉదాహరణము- మలుభూపాలపట్నం- తిమ్మాపురం- వెనగల్లు-భర్యవరం.

సాధారణముగా ఒక అజామొదలు అజాకానివరకు మారకు కేరళాని రయతులు యిచ్చుచున్నారు. ఈ ప్రదేశములలో నేరగాంధీ నేపాథులున్నా జేవారిగొన్నా తుని గ్రామములో ఒక మహమ్మదీయుడను, బిల్లసంధూర గ్రామములో ఒక ఆదివాంధ్రుడను మాత్రము నేయుచున్నారు. వరుణనూలు నేయుండు చాల అలవాటుకడనకాడ అయి యున్నాడు. హెచ్చుచుండి నేరగాంధీ భద్రం విరివిగా అనగా పూర్తిగా భద్రములు ఆకటండ్ కని ఇచ్చేదవారు ఉన్నయెడల విలువనూలు వర్తకులుగా మానవేసి భద్రంను తప్ప వేరు యే నూలును తాముని ప్రమాణములు కొంతమంది (పుమారు 400) యిదివరలో చేసియున్నారు. ఇంకను విశేషమంది చేయుటకు సంసిద్ధముగా యిచ్చుట చేస్తున్నారు. తునిలో ప్రస్తుతము నిజమయిన భద్రంకాపారము చేయువారు నలుగురు మాత్రమే కనబడుచున్నారు. ఇచ్చట వర్తకులకు తగినంత నూలు ఉన్నచ భద్రంకాపారము క్రమముని విశేషమంది వ్యాపారముచేయుట లేదు. ప్రస్తుత కేరళకుల బట్టి ప్రతిగ్రామమునందు గాని కేరళము ప్రతి పెంటకు వందల సంఖ్యపెట్టి నూలు వచ్చు యేర్పాటుచేయుట ఆర్డులకు వచ్చు నూలును భద్రం వర్తకులుగాని తమయేబంట్లుగాని యందు ఏర్పడబోవు నేపాథి సంఖ్యములుగాని నేపాథును నీసికొని భద్రంను తయారుచేయుట తటస్థించును. అటువంటి స్థలముయిన యేర్పాటు జరిగినవో వారమునకు పుమారు ఇరుకదివేల రూప్యములు బట్టి తయారగుటకు ముందు పిలగును. ప్రస్తుతము యిచ్చుట వడివేయవచ్చును విజయగిరికి బట్టి తయారగుటకు వీలున్నది. కాంగ్రెసు సంఘములుగాని నేపాథి సంఖ్యములు గాని గ్రామములోనికి మిల్లనూలు ఒక్క పూస అయినను రాకుండుట్లు ఏర్పాటు చేయగల వని ఆచరణపూర్వకముగా బంగారయ్యపేట నిరూపించింది. ఎక్కడయితే మిల్లనూలు ఒక్క పూస అయినను రాకుండా యేర్పాటు చేయగలిగితే అప్పుడు నేరగాంధీ భద్రంని సర్దికేటము అతనియేదెను. ఇచ్చేయేర్పాటులు చేసిన తరువాతకూడ ఏమి ఆంగుళములు వెచ్చి 14 పుంజముల పనుగుకు దానికి సరియగు చిక్కటి నేరకేయి చేయబడిన) భద్రభద్రం బట్టి గజము 1 కి రూ. 0-11-6 కు ఇంత (వీయమయిన మాది విజయగిరి నూడ యిచ్చుటకు ఆకాశము ఉన్నది. వైరవత్తులు విశేష భద్రం ఉత్పత్తి చేయుటయందు భవనములకు కావలసిన తునికాలాగ కాంగ్రెసువారు కాని తదితరులుగాని జిల్లాసంఘమువారుగాని మరెవరయినగాని పూర్తిగా భద్రం ఉత్పత్తికి తోడుపడి వర్తకులవారి నందరినీ చెల్లాచెదురుగ మిల్లనూలువైపుకు పోకుండా ప్రస్తుతము భద్రంను సహాయకారణము నున్న పరిస్థితులను గ్రహించి భద్రం వ్యాపకే తోడ్పడవని ప్రార్థించుచున్నాను.

(ప్రస్తుత నేరకేయి:- (14 పుంజము) 50" X 10 గజములు భద్రం నేరకేయి రూ. 1-12-0 తే. 50" X 1 మారకు రూ. 0-1-6 (12 పుంజము) 42" X 10 గజములు భద్రం నేరకేయి రూ. 1-3-0 (10 పుంజము) 36" X 10 రూ. 1-4-0.

కొన్ని కారణములచేత నేను వెల్లుటకు వీలులేకపోయిన గ్రామములు పరిసరములలో చాల ఉన్నవి. ఆ గ్రామములలోనే పుమారు 500 మొదలు 1000 చాటుములు ఉన్నవని సంకేతముగా కనగొనుట తటస్థించుచున్నది. ఇచ్చటి ప్రజలు చాలావీరవారు పుమారు 0-4-0 కడకు కుకాలి కొరకై 10 మైళ్లదూరమున నున్న ఉప్పాళగ్రామమునండి వచ్చి భద్రం శ్రీ ప్రమాణము.

తయారగు భద్రంను ఎంత అయినను భద్రభద్రయ న్యామయ్యభరణ అయినచో మన ప్రాంతములలో భర్త కాగా మిగిలినదానిని ఆలోచించియు కాంగ్రెసు భద్రం దిపాట్లు మెంటుచు నీసికొనెదమని యిదివరలో ప్రతికలలో ప్రయత్నించుచున్నా నని జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను.

ఈ చుట్టుపట్ల గ్రామములలో నవనాగిరికి యింకను ప్రవేశించలేదు. అందుచేతనే విశేషజనము భద్రం కనుకకొని కట్టుకొనుట తటస్థించుచున్నది. చాల గ్రామములలో ప్రజలకు రాజములవై ప్రభుత్వమువారు వచ్చి విధించుచుండు భయముచే గ్రామమునకు కొత్తవారు వచ్చినయెడల రుటుములు గృహములలో దాచుట తటస్థించింది. వర్తకుల నేపాథుల సహాయముచే చాలవరకు గ్రామములనుండియే నిష్కరి తెలిసికొనగలిగింది. కొద్దికు చాల సమీపమున గ్రామము లున్నవి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగష్టు 17-వ తేదీ శుక్రవారము

- (1) ధాన్యములు
బియ్యము రూ. 1-కి రూ. 45-0-0 మొదలు 55-0-0 కుకకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు. వరకు
కుకకు తెనాలి ,, 45 గలవి రూ. 12-0-0 12-8-0
నెల్లూరి ,, డిబ్బా ,, 14-8-0 15-0-0
డిబ్బి ,, డిబ్బా ,, 15-0-0 15-9-0
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-8-0
నవ్వులు ,, ,, 22-0-0 28-0-0
- (2) పప్పు ధాన్యములు
కందులు బస్తా 1-కి 205 ర, 12-0-0 రూ. 12-8-0
నెల్లూరి ,, డిబ్బా ,, 10-14-0 11-2-0
నెల్లూరి ,, డిబ్బా ,, 11-8-0 12-0-0
మినుములు ,, డిబ్బా ,, 13-8-0 15-9-0
ఉలలు ,, డిబ్బా 164 ,, 7-0-0 7-4-0
- (3) నూనె వస్తువులు
నవ్వునూనె రూ. 1-కి రూ. 150-0-0 155-0-0
నెయ్యము 1-కి ,, 14-0-0 25-0-0
కొండాపురం నేరునూనెపప్పు రూ. 1-కి ,, 55-0-0 60-0-0
యితర ప్రదేశము ,, 56-0-0 58-0-0
నేరునూనె గానగ రూ. 1-కి రూ. 125 మినునూనె 120
అమడుము నూనె రూ. 1-కి రూ. 185-0-0
- (4) చిల్లర వస్తువులు
చాయపసుపు రూ. 1-కి రూ. 205-0-0 210-0-0
మారపసుపు ,, రూ. 185-0-0 190-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) రూ. 1-కి రూ. 90-0-0 105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి రూ. 40, 45
కాళహస్తి పాయకట్టు ,, రూ. 60, 65
తెలుము రూ. 1-కి రూ. 40-0-0 50-0-0
చింతపండు రూ. 1-కి రూ. 85-0-0 46-0-0
- (5) ఇనుము
పట్టాలు రభం రూ. 1-కి రూ. 84-0-0 85-0-0
చదరం ,, 85-0-0 88-0-0
రవుండు ,, 85-0-0 40-0-0
- (6) లోహములు
వెండి 100 కులంకు రూ. 78-0-0 80-8-0
బంగారము, కులము 1-కి రూ. 24-8-0 25-0-0
సవరను 1-కి రూ. 16-2-6
ఇత్తడి రూ. 1-కి రూ. 298-0-0 300-0-0
రాగి డిబ్బా రూ. 860-0-0 865-0-0
అస్కా చెక్కర రూ. 1-కి రూ. 48-4-0 48-8-0
- (7) రంగులు అలిజరై ను
అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రూ. 240
డిబ్బా 16 డిగ్రీలు 215

ఆమృతాంజనము

శృ మా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి నత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు వృద్ధ్యములై చిత్తము నాకర్షించును

డిబ్బి పైజా ౧౮౦ పేజీలు: వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమిషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

ఆమృతాంజనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి, 0-10-0 లభింపజేయుము

ఆమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది

పంచభావచీటిచూచికొని పమోసముగలుగుదు

తలనొప్పుల మాన్పును,

వాయువునొప్పుల బావును,

పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,

పోట్లపోగొట్టును

బెణకు, భేదించును

వాపుల రూపుమాపును

దగ్గును శ్లేష్మించును

కురదను తొలగించును

ఆమృతాంజనము

ఒంటి తలనొప్పికి వరప్రసాదము

తేలుబాధను తీసివేయును

వేలకువేలు విక్రయము.

ఆమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జిక చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి అనేక దేంద్రులనుండి యున్న తామర నాలుకైదు సార్లు దీని రుచిని చూయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

కెండ్ల పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము స్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము తేక యుండును. పళ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహినీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరీశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, ప్రియతమ, ఉద్యోగస్తులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర నిశ్చలించును. గుండరుల మోహాలవణ్యములకు ప్రాప్తగు కురులను తెంచి కాపాడును.

ఆమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక మదరాసు.

కాలరాసంజీవి

రాకుండనాపును.

వచ్చిన తప్పకకుదుర్చును.

కలరా నిర్మూలముచేయుటలో నిస్సంశయముగా నిది సంతోషదాయకం! అనేక యోగ్యతా పత్రములును, బంగారు పత్రములును పొందబడిన సంతోషి. గ్యారంటీగా వుండును. వేసవేలు ఖర్చు.

వెల సీసా 1-కి రూపాయ 1 0 0.

విలాసము:—

ది గౌతమ మెడికల్ హాల్,

బెజవాడ.

మదరాసు ఏజంట్లు:—

రాబర్ట్స్ లింకు కో

71 కాయనపునాథావళిపేథి, మదరాసు.

పతాపకస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువ్వనగా నుండును. తాంబూలముతో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనికే ఆనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, కన్నీటిపోటు, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వజ్రాయుధమువలె పనిచేయును. తలకొలిది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8861) తి

200 మాత్రలసీసా 1-కి రూ 0-4-0; డబ్బీ సీసాలు రూ. 2-8-0

వి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా రూ 0-6-0.

పి.సి.ఎ. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశేపి, తెల్లూ

286

సెంటి

వందటి

రంగం

1920-వ సంవత్సరం ఆగష్టు నెల మొదటి నెల

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పబడినది.

350

కేది

సమృద్ధిగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును

ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు

చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు

ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు

పత్రములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో

ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండా పర్త స్వాటికల్

వర్క్సు

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజంట్లు: కాకినాడ.

388

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజంట్లు: కాకినాడ.

388

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజంట్లు: కాకినాడ.

388

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజంట్లు: కాకినాడ.